

Hülya-Turgut . Güliz Özorhon . Ebru Karahan . Demet Mutman . Ümit Ceren Bayazitoğlu

[illegible]

İstanbul ve Konut Kültürü: değişim . dönüşüm . devamlılık

Kültür ve Mekan Toplantıları : 3. Ulusal Sempozyum

15-16 Aralık 2016 | ATÖLYE İstanbul, Bomontiada, İstanbul

Düzenleyen

Özyeğin Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi

IAPS Kültür ve Mekan Çalışma Ağı

Danışma Kurulu

Ricardo Garcia Mira, University of A Coruna, IAPS Dönem Başkanı

Peter Kellett, Newcastle University, IAPS-CS Network Eş Koordinatörü

Bilim ve Düzenleme Komitesi

Prof. Dr. Orhan Hacıhasanoğlu

Prof. Dr. Hülya Turgut

Doç. Dr. Güliz Özorhon

Yrd. Doç. Dr. Ebru Karahan

Yrd. Doç. Dr. Demet Mutman

Arş. Gör. Ümit Ceren Bayazitoğlu

Yayına Hazırlayanlar: Hülya Turgut, Güliz Özorhon, Ebru Karahan, Demet Mutman, Ümit Ceren Bayazitoğlu

Kitap Tasarımı: Hülya Turgut, Ümit Ceren Bayazitoğlu

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti. Sertifika No: 12027

Istanbul and Housing Culture: change . transformation . continuity

Culture and Space Meetings : 3rd National Symposium

15-16 December 2016 | ATÖLYE İstanbul, Bomontiada, İstanbul

Organized by

Özyeğin University Faculty of Architecture and Design

IAPS Culture and Space Network

Advisory Committee

Ricardo Garcia Mira, University of A Coruna, IAPS President

Peter Kellett, Newcastle University, IAPS-CS Network Co-Coordinator

Scientific and Organizing Committee

Prof. Dr. Orhan Hacıhasanoğlu

Prof. Dr. Hülya Turgut

Assoc. Prof. Dr. Güliz Özorhon

Asst. Prof. Dr. Ebru Karahan

Asst. Prof. Dr. Demet Mutman

Res. Asst. Ümit Ceren Bayazitoğlu

Prepared by: Hülya Turgut, Güliz Özorhon, Ebru Karahan, Demet Mutman, Ümit Ceren Bayazitoğlu

Book Design: Hülya Turgut, Ümit Ceren Bayazitoğlu

Printing: Pasifik Offset Co. Ltd. Certificate No: 12027

ISBN: 978-605-5625-14-6

© Kasım / November, 2018

Özyeğin Üniversitesi Yayınları
Nişantepe Mh., Orman Sk, No: 34-36
34794 Alemdağ, Çekmeköy, İstanbul

<http://yayinevi.ozyegin.edu.tr>
yayinevi@ozyegin.edu.tr

Özyeğin University Publications
Nişantepe District, 34-36, Orman Street
34794 Alemdağ, Çekmeköy, İstanbul

İçindekiler

Contents

Teşekkür Acknowledgements	8-9
<i>Orhan Hacıhasanoğlu</i>	
Önsöz Preface	10-12
<i>Hülya Turgut</i>	
DAVETLİ / TEMATİK SUNUŞLAR	14
İstanbul İstanbul Olalı...	17
<i>Gülsün Sağlamer</i>	
İstanbul'da Konut Tahayyülünün ve Domestisite Eleştirisinin Kısa Tarihi: 18. - 21. Yüzyıl	18
<i>Uğur Tanyeli</i>	
Süreklilikler ve Kesintiler: Göç Toplumunda Konut	20
<i>Sema Erder</i>	
İstanbul'un Katmanlarını Yeniden Okumak: Konut Eksenini ve Bağlamı	28
<i>İpek Akpınar</i>	
Barınma Pratiklerinin Farklı Eksenlerine Bakış ve "İdealimdeki Ev" Örneği	40
<i>Funda Uz</i>	

	1. OTURUM	54
İstanbul'daki Konut Dönüşümünü Karikatürler Üzerinden Okumak		56
<i>Deniz Dokgöz</i>		
	2. OTURUM	84
Kentin Dönüşümünde Ulaşım Kararlarının Etkisi: İstanbul Örneğinde Problemler / Potansiyeller		86
<i>Ümit Ceren Bayazitoğlu, Güliz Özorhon</i>		
İstanbul İçin Kentsel Dönüşüm Çözüm Mü? Sorun Mu?		110
<i>Safiye Demir</i>		
	3. OTURUM	128
İstanbul'da Üst Tabakaların Mekan Seçimleri: Güvenlikli Siteler ile Çok-İşlevli Kompleksler Arasında Bir Karşılaştırma		130
<i>Seran Demiral</i>		
Postmodern Konut Çevrelerinde Kamusal Mekanın Dönüşümü: İstanbul Göktürk Örneği		152
<i>Ülkü Çelebi Gürkan, Nuray Özaslan</i>		
	4. OTURUM	174
Kentsel Dönüşümün Psiko-Mekansal Yansımaları: Ayazma Örneği		176
<i>Emine Köseoğlu, Gizem Dural, Mesut Dural</i>		
Başakşehir'de Kadınların Gündelik Yaşamının Mekan Üzerinden Değerlendirilmesi		190
<i>Rüya Kuru, Gülçin Pulat Gökmen</i>		
	5. OTURUM	214
Bağlılık, Konutta Kalma Kararı ve Hareketlilik: Gitmek Mi Zor, Kalmak Mı?		216
<i>Ebru Ergöz - Karahan</i>		
Anı Romanları Bağlamında Kadıköy'deki Dönüşümün Kullanıcı Üzerindeki Etkileri		234
<i>Pınar Bayraktar</i>		
Kentsel Dönüşüm Bağlamında Toplumsal ve Mekansal Bağlılık ve Aidiyet: Kadıköy - Suadiye Örneği		250
<i>Hülya Turgut, Selma Tunalı</i>		

PANEL

İstanbul ve Konut Üzerine...

260

262

Moderatör: Alper Ünlü

Panelistler: Emre Arolat, Hasan Çalışlar, Zekai Görgülü, Hasan Şener

DEĞERLENDİRME

286

Değişim, Dönüşüm, Devamlılık | İstanbul-2016 Üzerine Bir Değerlendirme

Güliz Özorhon, Ebru Ergöz - Karahan

PROCEEDINGS

294

1ST SESSION

296

Analyzing The Housing Transformation in Istanbul Through on Cartoons

298

Deniz Dokgöz

2ND SESSION

300

Impacts of Transportation Decisions on Urban Transformation: Problems / Potentials in Istanbul Case

302

Ümit Ceren Bayazitoğlu, Güliz Özorhon

Urban Transformation in Istanbul is a Solution? Or a Problem?

304

Safiye Demir

3RD SESSION

306

Spatial Preferences of Upper Classes in Istanbul: A Comparative Study on Gated Communities and Multi-Functional Enclaves

308

Seran Demiral

The Transformation of Public Spaces around Postmodern Residential Areas: The Case of Istanbul Göktürk

311

Ülkü Çelebi Gürkan, Nuray Özaslan

4TH SESSION

314

Psycho – Spatial Aspects of Urban Renewal: Ayazma Case

316

Emine Köseoğlu, Gizem Dural, Mesut Dural

Everyday Lives of Women in Başakşehir Housing Settlement	318
<i>Rüya Kuru, Gülçin Pulat Gökmen</i>	
5TH SESSION	322
Place Attachment and Mobility, To Move or Not to Move?	324
<i>Ebru Ergöz - Karahan</i>	
Effects of Transformation on Users in Kadıköy in the Context of Remembrance Novels	327
<i>Pınar Bayraktar</i>	
Community and Place Attachment in the Context of Urban Development: The Kadıköy - Suadiye Case	329
<i>Hülya Turgut, Selma Tunalı</i>	
Evaluation of the Panel Discussion on the City of Istanbul and the Housing Culture	332
<i>Demet Mutman</i>	
An Evaluation on Change, Transformation, Continuity Istanbul, 2016	338
<i>Güliz Özorhon, Ebru Ergöz - Karahan</i>	
Davetli Konuşmacılar - Danışma, Bilim ve Düzenleme Kurulu	343
Guest Speakers - Advisory, Scientific and Organizing Committee	
Katılımcılar / Participants	345
IAPS Çalışma Ağı	354
IAPS Culture & Space Network	356
Ulusal Kültür ve Mekan Toplantıları Serisi	360
İlişkili Etkinlikler	361

Başakşehir'de Kadınların Gündelik Yaşamının Mekan Üzerinden Değerlendirilmesi

Özet

Gündelik yaşam sabahtan akşama ve akşamdan sabaha olmak üzere gerçekleşen bir döngüdür, dünü, bugünü ve yarını ile sürekli kendinin tekrarından oluşur. Gündelik yaşam içinde her gün tekrarlanan bir dizi eylem ve rutin davranışlar vardır. Birey bu eylemleri bedeni sayesinde gerçekleştirerek zaman-mekân etkileşiminde bir deneyime dönüştürür. Gündelik yaşamın içindeki insan, toplum, mekân ve çevre arasındaki ilişkilerde ortaya çıkan davranış kalıplarını saptayarak insan yaşamına daha uygun çevreler tasarlamak mümkündür. Günümüzde kentlerde değişen gündelik yaşamın konut ve yakın çevresine etkilerini inceleyebilmek ve fiziksel mekânların yaşantı temelli kullanımlara uygunluğunu tartışmak önem kazanmaktadır.

Bu bildiride, İstanbul'da Başakşehir Konut Yerleşmesi'nde kadınların gündelik yaşam biçimleri mekanlar üzerinden irdelenmektedir. Alan araştırmasında seçilen evlerde derinlemesine görüşmeler yapılarak kadınların gündelik yaşamlarında gerçekleştirdikleri eylemler ve kullandıkları mekanlar üzerinden yerleşmede yaşayan ailelerin yaşam biçimleri ve gündelik yaşamın değişimi saptanmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler kadınların konut ve çevre-

sine ilişkin tercihleri ve düşünceleri, evlerinde ve dışarıda günlük yaşamlarını gerçekleştirirken yaptıkları aktiviteler olarak gruplanmıştır.

Yerleşmede, sonradan sosyal yapıda değişimler yaşansa da çalışmayan kadınların yoğunlukta olduğu homojen bir sosyal yapının olduğu görülmektedir. Görüşme yapılan kadınlar yerleşme dışındaki mekanları pek kullanmadıklarını, daha çok yerleşme sınırları içinde kaldıklarını ifade etmişlerdir. Yerleşmede özellikle açık alanlarda insan ilişkilerinin yoğunlaştığı, diğer mahalelerde gözlemlenen yalnızlık hissinin aksine, kadınların kendini buradaki yaşama ait hissettikleri görülmüştür. Konut alanında gündelik yaşamın yaya olarak sürdürülmesi mahalle kültürüne yakın bir yaşantının izlerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Gündelik Yaşam, Konut, İstanbul, KİP-TAŞ, Başakşehir Konutları.

1. GİRİŞ

Dünyanın hızlı değişimi ve gelişimi insanların gündelik yaşamına ve sürekli etkileşim içinde bu-

lundukları kentsel mekana yansımaktadır. Kent mekanları kentin gündelik yaşam kültürünün merkezinde yer alırlar. Kentsel mekanlar kentlilerin gündelik yaşamlarını geçirdikleri yerlerdir, hem işlevleriyle, hem de taşıdıkları simgesel, göstergesel kodlar ile kentin yaşamında, yeniden üretiminde ve dönüşümünde önemli bir rol oynarlar. Kentsel gündelik yaşam kente özgü bir yaşamdır, farklı gelir, meslek, inanç, sınıf, gelenek ve yaşam tarzına sahip birey ve toplumlar tarafından farklı biçimlerde gerçekleştirilir. Gündelik yaşamı tanımlarken birey ve toplumun özelliklerini bilmek önemlidir ve dikkatle incelenmelidir.

Kentlerde gündelik yaşam konusu hem felsefecilerin hem de sosyologların ilgilendiği bir alan olmuştur. Durkheim, Weber ve Marx kentsel alanda gündelik yaşam örüntülerine dikkat çekmişlerdir. Lefebvre (1998, 2007, 2010) ve De Certeau (2008) kentin mekânsallık ve günlük yaşam üzerinden okunması gerektiğini söylemektedir. Goffman (2009) benzer şekilde kenti gündelik yaşam üzerinden okumakta ve yeni alanlar keşfetmektedir (Eşgin, 2016). Bütün bu çalışmalar ile gündelik yaşam ve kentin okunması çabaları kent kuramı ve analizleri açısından önemli adımlar olmuştur. Simmel gündelik yaşamda önemsiz görünen birlikte yemek yeme, giyinme vb. gibi davranışların bireyleri birbirine bağladığını, bu tür davranışların sürekli düzenlendiğini ve yeniden üretildiğini savunmaktadır. Kentte yaşayan kişi günlük yaşamın içinde bireysellik ve özgürlüğünü kazanma çabasına girişmiştir. Lefebvre'ye göre (2007) "gündelik yaşam doğal ve mütevacizdir, kısımları ve parçaları belirli bir zaman içinde birbirine bağlanan bir olgudur, gündelik yaşam tarih taşımaz, görünüşte göstergesizdir, kişiyi meşgul eder".

Günlük yaşam içinde bir dizi eylemi barındırır. Birey bu eylemleri bedeni sayesinde gerçekleştirerek zaman-mekân etkileşiminde bir deneyime dönüşür, bu esnada mekânı sürekli yeniden üretir, de-

ğiştirir. Bu mekânsal değişim, toplumda meydana gelen politik, ekonomik, teknolojik ve sosyo-kültürel değişimlerle paralel ilerler ve beraberinde de toplumdaki yaşam biçimlerini, aile yapısını ve bireylerin günlük yaşamlarını değiştirir. Gündelik yaşamın kapsamını her günkü pratiklerin yanı sıra onun zamanla etkileşiminde ortaya çıkardığı ikilem oluşturur. Günlük yaşam sabahdan akşama ve akşamdan sabaha olmak üzere gerçekleşen bir döngüdür, dünü, bugünü ve yarını ile sürekli kendinin tekrardan oluşur; uyanmak, kahvaltı yapmak, işe gitmek, çalışmak, işten dönmek, yemek ve uyumak vb. gibi (Lefebvre, 1998). Her günkü yaşamın bu döngüsel ve rutin olma halinin yanı sıra bir de sürekli çizgisel ilerleyen bir durumu vardır (Tekeli, 2010).

Geleneksel yaşamdan modern yaşama geçişte gündelik yaşamda büyük bir değişim olmuş, günümüz kentlerinde yaşanan ekonomik ve teknolojik gelişmeler, sosyal, kültürel, politik değişimler kentteki bireyin günlük yaşamına yansımıştır. İstanbul'da, hızla artan nüfusla birlikte, hizmet alanlarında meydana gelen ulaşım, toplu taşıma, iletişim, enerji ve altyapı gibi gelişmeler insanların iş ve gündelik yaşamını hızlandırmış ve gündelik yaşam değişerek yeni tüketim kalıpları içinde şekillenmiştir. Böylelikle hizmet ve tüketimin öne çıktığı, sanayinin kentin merkezinden ve eski çeperlerinden uzaklaştığı bir kentsel alan oluşmuştur. Üretim-tüketim faaliyetlerindeki değişimle birlikte insanların boş zamanları ve boş zamanlarını değerlendirme olanakları artmıştır. Kentte ekonomik, siyasi ve politik değişimlerle birlikte yeni kullanıcı profilleri ile farklı yaşam biçimleri ve mekan arayışları ortaya çıkmıştır. Son yıllarda kentte ev kullanımlarının değişmeye başladığı, örneğin yaşanan ekonomik kriz sonrası bazı profesyonel çalışan bireylerin ofislerini kapatıp evlerinde çalışmaya başladığı, böylece ofis kirasından tasarruf ettikleri, ev-ofis kullanımının çoğaldığı görülmektedir.

Benzer şekilde ekonomik sıkıntılar nedeniyle ev kirasından tasarruf etmek için kentte ailesi ile oturmaya başlayan genç çiftler ile geniş aileye doğru dönüşler görülmektedir. Ayrıca üniversitede okuyan gençlerin sayısının artması, yetişkin gençlerin ailerinden ayrılıp yalnız veya arkadaşlarıyla yaşamaya başlamaları, tek başına yaşayan yaşlı nüfusun çoğalması ile piyasadaki konutlar bu yeni kullanıcı profillerine göre çeşitlenmektedir. Kentlerdeki bu sosyo-ekonomik değişimler beraberinde konut mekanlarının değişimini getirmektedir (Ayata, 2002).

Gündelik yaşam konusu mimar ve plancılar için kentin, kamusal alanların ve yapıların tasarımında hep önemli olmuş, toplumun ve bireyin günlük yaşam aktiviteleri ve mekan kullanımları saptanarak tasarımlar yapılmaya çalışılmıştır. Toplumda kadın, erkek, çocuk tüm kesimlerin gündelik yaşamları kendilerine özgüdür ve ihtiyaç ve isteklerine göre şekillenir.

Bu makalenin amacı, Başakşehir konut yerleşmesinde gündelik yaşamda meydana gelen değişimi kadın kullanıcılar üzerinden değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda yerleşmede kadınların gündelik yaşamında gerçekleşen eylemler, yaşam biçimleri ve mekan üzerinden ele alınmış, gündelik yaşamın değişimi saptanmaya çalışılmıştır.

2. GÜNDELİK YAŞAM KAVRAMI

Gündelik yaşam konusu 19. yüzyıldan itibaren felsefe, sosyoloji, toplum bilim ve sanat gibi alanlarda görülmektedir. Yakın dönemde mikro tarih çalışmalarında gündelik yaşam konusu yer almaya başlamıştır. Günümüzde gündelik yaşam konusu toplum bilimciler tarafından kültür, cinsiyet, beden, mekan ve zaman, kent gibi temalarla birlikte çalışmalarda ele alınmaktadır. Fiziksel çevrenin tasarımında kent ile toplum arasında ilişki kuran gündelik yaşam çalışmaları önemli bir yer tutmaktadır (Tekeli, 2010).

Yaşamın içinde olan ve onun içinden üretim yapan mimarlık pratiğinin gündelik yaşamın içindeki ilişki ağlarıyla ilgili olması da kaçınılmazdır.

Konut, içinde bireyin gündelik yaşamının yer aldığı bir yerdir ve buradaki eylemler için tasarlanmaktadır. Bu nedenle mimar için konut kullanıcısının gündelik yaşam rutini özellikle önemlidir. Bütün toplumlarda insanların gündelik yaşamı yeme, içme, barınma, uyuma, üretme, tüketme, güvenlik gibi hayatını sürdürmek için geliştirdikleri rutin eylemlerin yanı sıra toplumsal yaşamın içerisinde gerçekleştirdikleri birçok eylemi kapsamaktadır (Şahin ve Balta, 2001).

Certau'ya göre (2009) gündelik yaşam, "bireyin günlük zaman bütçesi içerisinde yer alan hareket etme, alışveriş yapma, okuma gibi yaşam pratiklerinden oluşur. Blanchot (1987), gündelik yaşamı *"keşfedilmesi en zor şeylerden biri"* olarak ifade eder. Lefebvre'e göre (1998) ise gündelik olma, *"(...) tekrarlardan oluşur: işteki ve iş dışındaki tavırlar, mekanik hareketler (ellerin ve vücudun hareketleri, aynı zamanda parçaların hareketleri, rotasyon veya gidiş gelişler). Saatler, günler, doğal zaman ve akılcı zaman vs. (...)".*

Gündelik yaşam, içinde geçen yaşantı ile anlam kazanan ve içindekilerin eylemlerinin tümünü kapsayan, sürekli tekrar eden ve kendini yeniden içindikilerle üreten bir oluşumdur. Günlük yaşam bireyin davranışları ve deneyimleri ile sosyal, ekonomik, kültürel, ve sembolik ilişkiler bağlamında oluşur. İnsanlar gündelik yaşamlarında davranışlarına anlamlar yüklerler ve böylece kendilerini ifade edebilmek, kendilerini ait hissedecekleri bir gruba dahil olmak için *yaşam tarzı* geliştirirler (Chaney, 1999). Bu durumda, günlük yaşamı anlamlı hale getiren de içindikilerin yaşantısıdır.

Yaşam biçimleri modern dünyanın içinde meydana gelmiş benzer davranışlardan oluşur. Modern ya-

şamın sıradanlığına karşıt olarak bu tekrarlanan gündelik rutinlerden seçmelerle “yaşam stilleri” gelişmiştir. *Yaşam stilleri*, modernizmin bireysel kimlik arayışını öne çıkaran önemli bir temsil aracı olarak kabul edilmektedir. Chaney’e (1999) göre yaşam biçimleri bir toplumdaki halkın adetleri, tutumları ve değerleri yani ortak anlayış olarak ele alınmakta, yapılara bağlı olmakla birlikte, özel bağlamlarda anlam kazanan davranış biçimleri olarak kabul edilmektedir.

İnsanlar günlük yaşamlarında yaşam biçimi kavramını kimlik ya da ilişkilerin anlamlarını tanımlamak ve kendilerini çevrelerine tanıtmak için kullanmaktadır. İnsanların günlük yaşamlarındaki birbirlerinden farklı davranış kalıpları bireylerin toplum içindeki yaşam tarzını oluşturur. Chaney (1999) bireylerin yaşam tarzını oluşturan davranış kalıplarını kişilerin ekonomik kapasitelerine bağlı olarak tüketim odaklı ele almaktadır, bu yaklaşıma göre kişilerin yaşam biçimleri bir şeyler üretmekten çok bir şeyleri kullanma yolları olarak değerlendirilir. Gündelik olanın içinde yalnız başına tüketim olgusu basit bir faaliyet iken bireylerin nesneleri kullanma biçimleri ile tüketim, kültürel anlamlar kazanmaktadır. Sanayileşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan kitle kültürü; üretim ve tüketim faaliyetlerindeki bu değişimin yanı sıra nesneler ve yaşam stillerini de homojenleştirmiştir (Lefebvre, 1998).

Gündelik yaşamın saatleri Lefebvre (1998) tarafından günün, haftanın, ayın, yılın saatleri şeklinde tanımlanırken; ilmesleki işe ayrılan, “zorunlu zaman”; ii) özel hayata, eğlenceye ayrılan “boş zaman” ve iii) ulaşım, yürütülecek işler, formaliteler, vs. gibi iş dışında yapılması gerekli işler şeklinde gruplanmaktadır. Kent yaşamında modernleşmenin sonucu olarak *zorunlu zamanın*, *boş zaman* aktivitelerinin önüne geçtiği görülmektedir. Modern yaşamda boş zaman, özgür bireyin kendisi için gerçekleştirdiği faaliyet zamanı olmasına karşın herkes tarafından

gerçekleşen televizyon izleme, sinemaya gitme ya da tatile gitme gibi genelleşen faaliyetler olmaktadır (Lefebvre, 1998).

Faaliyetlerle tanımlı yeni kimliklerin önem kazanması meslek, cinsiyet, yaşanan yer, ait olunan etnik ya da dini grup ve yaş gibi sosyo-kültürel özelliklerin yaşam biçiminde etkili olmadığı anlamına gelmemektedir (Chaney, 1999). Farklı sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel grupların gündelik yaşam eğilimleri ve yaşam biçimleri farklılaşmaktadır. Yaşam biçimi aynı zamanda bir toplumun kültürünü oluşturmaktadır. Bourdieu’nun (1995) geliştirdiği “habitus” kavramı toplumsallığın içsel dinamiklerini keşfetmede birey-nesne ilişkilerini ve mekânları anlamada etkili bir tanımdır. Habitus toplumsal yaşamın düzenliliklerinden yaratılan, bireylerin yaşam deneyimlerinden oluşan, bütünlük, kalıcı alışkanlıklardır (Tekeli, 2010). Dolayısıyla habitus kavramı gündelik yaşam pratiği ile doğrudan ilintilidir. Bireyler arasındaki sosyal farklılıklar gündelik yaşamda biçimsel farklılıklara dönüşerek bir dil oluştururlar. Diğer bir deyişle habituslar değişik sosyal gruplar için “yaşam biçimleri” meydana getirirler (Tekeli, 2010).

Alexander ve arkadaşları (1977), gündelik yaşam pratiklerinin mekânlara yansımalarını ortak bir dil çerçevesinde keşfetmeye çalışmışlardır (Serim, 2006). Alexander (1966, 1970), ihtiyaç ve isteklerle oluşan bir yapıyı çevre öneren tasarımların önemine dikkat çekerek, araştırmacıya göre işlev, mimari nesnenin kullanım değerini ortaya çıkaran, içinde geçecek yaşamı tanımlayan unsurdur (Alexander, 2002). Alexander kullanım değerinin kültürel girdilere bağlı olarak belirlendiği üzerinde durur (Alexander vd., 1977), yaşantı temelli ya da kimlik belirleyici durumlardan yola çıkarak örüntüleri oluştururken arketiplerini farklı coğrafyalardan ve sosyal gruplardan seçer, insanların deneyimleriyle birlikte kültürlerini de belirleyici bir faktör olarak yapıyı çevre-

nin kullanım değerine katar. 'Alt kültürler mozaïği', 'hayat döngüsü', 'kadınlar ve erkekler', 'yaşlılar her yerde', 'kentte çocuklar' gibi bireysel kimlik tanımlayıcı; 'ayırt edilebilir komşuluk', 'kamusallık düzeyi', 'gece hayatı', 'aralarda konutlar' gibi sosyal hayatla ilgili; 'kamusal alanda uyumak', 'caddede dans etmek', 'basamakta oturmak' gibi kişisel deneyimleri içeren mekânsal örüntülerden oluşan yaşantı içerikli bir bağlama dikkat çeker (Serim, 2006).

İnsanların ortak örüntü dillerini keşfederek bu dilere uygun yaşam alanlarının tasarlanması ile daha yaşanılabilir çevreler oluşturulabilir (Alexander vd., 1977). Aslında Alexander, Bourdieu'nun "habitus" larına benzer bir yaklaşımla gündelik yaşam verilerini planlama ile birleştirmektedir. Böylelikle günlük yaşamın her bölümünde ayrı deneyimler bir araya getirilerek, her toplum için farklı nitelikte yerleşmeler oluşturulmaktadır (Alexander, 1977). Gündelik yaşamdaki kişisel deneyimler, kültürel veriler ve mekânsal kalıplar içindeki gerçek yaşantılar toplum ya da sosyal gruplar hakkında ipuçları verir.

Yaşam tarzı, sosyal ve kültürel farklılıklar etrafında kümelenen insanlar, kendilerini toplumun geri kalanından ayırmak ve statü simgesi olan konut tercihlerinin de bu seçimlerini yansıtmalarını istemektedirler. Konut sınıf oluşumunda güçlü bir simgedir ve orta sınıflar için özel bir önemi vardır. Dolayısıyla, konut tercihi bireylerin ya da ailelerin yaşam tarzları, ait oldukları sosyal sınıf ve hatta gündelik tüketim kalıpları üzerine önemli göstergeleri de içinde barındırmaktadır.

3. KENTLERDE GÜNDELİK YAŞAM

Kentlerde gündelik yaşam geleneksel yaşam biçimlerinden modern yaşama geçişle birlikte hem toplumsal hem de bireysel anlamda önemli ölçüde değişime uğramıştır. Bu değişim genellikle teknolojik ilerleme, endüstrileşme, kentleşme, nüfus

artışı, kitle iletişim araçlarının gelişmesi, demokratikleşme ve genişleyen kapitalist dünya pazarı gibi modernleşme sürecinin özellikleri ile ele alınmaktadır (Heynen, 2011). Tonnies 1880'lerde kentlerde yakın ve uzun ömürlü ilişkilerden oluşan geleneksel cemaat (gemeinschaft) ilişkilerinin yerini geçici ve zayıf cemiyet (gesellschaft) ilişkilerinin aldığını ileri sürmektedir.

Önce gelişmiş ülkelerde, sonra gelişmekte olan ülkelerde endüstrileşme sonrası köyden kente göçle birlikte kent nüfusu artmış, bu da beraberinde kentin günlük yaşamını ve bireylerin yaşam biçimlerini değiştirmiştir. Kentlerin çeperlerinde fabrikaların kurulması ile birlikte yeni bir sosyal sınıf ortaya çıkmış, üretimin hızlanması ile birlikte ofis ve alışveriş mağazalarının artması kent merkezlerini ticari anlamda hareketlendirmiş, alan sadece konut bölgesi olmaktan çıkmıştır (Thorns, 2002).

Kentlerin gündelik yaşamını etkileyen diğer bir gelişme ise ulaşım alanında gerçekleşmiştir. Öncelikle olarak raylı sistem, elektrikli tramvay ve otobüs gibi toplu taşıma sistemlerinin yanı sıra özel araçlar gündelik yaşama dahil olmuş, böylelikle kent dışındaki banliyölere ulaşım kolaylaşarak hızlanmıştır. Tüm bu gelişmeler kent yaşamını daha hızlı, yoğun ve karmaşık hale getirmiştir.

Bilim ve teknolojinin tüm dünyaya yayılmasıyla birlikte okur-yazarlık ve toplumdaki eğitimli kadınların sayısı artmış, kadınlar çalışma hayatına atılmıştır. Kadının toplumdaki rolünün değişimi ile birlikte aile içi faaliyetlerde ve aile yapısında da değişimler meydana gelmiştir. Kentlerde ailede para kazanan bireylerin sayısının, üniversite okuyan gençlerin, yalnız yaşayan yaşlı nüfusun, çocuklu ve bekar anne/babaların sayısının artması kentte sosyal yaşamın farklılaşmasına neden olmuştur. Modernleşme eğitimin aileden koparak kurumsallaşmasını sağlamış, endüstrileşmeyi yaşayan kentlerde çocuk ye-

tiştirme, büyütme, okutma, kültürel yaşam kalıpları ve aktarımı, haberleşme, yapılan işin düzeyi, aile içi kadın-erkek ilişkileri ve ailede kadın ve erkeğin rolü, ev içi yaşamda yardımlaşma ve iş bölümü gibi konularda farklılıklar meydana gelmiştir. Tüm bunların bir sonucu olarak kent yaşamında toplumun gündelik yaşamı çoklu yaşam biçimleriyle yeniden şekillenmiştir (Kıray, 1998).

İstanbul'da modernleşmeyle birlikte geleneksel, kırsal toplum yapısından modern, kentli ve endüstrileşmiş toplum yapısına ve geniş aile yaşamından çekirdek aile yaşamına geçilmiştir. Ancak aileler sosyal ve kültürel devamlılık açısından diğer akrabalarına duygusal anlamda bağlı kalmışlardır (Kağıtçıbaşı, 2000). 1950'li yıllarda kentte sanayinin gelişmesi ile kentleşme hız kazanmış, köyden kente göç başlamıştır. Böylece geleneksel yaşamları ile kente uyum sağlamaya çalışan kırdan göç etmiş yeni kentliler ile modern yaşamı benimseyen kentliler gündelik yaşamda birarada olmuşlardır. 1980'li yıllara gelindiğinde serbest piyasa ekonomisi uygulaması ile birlikte ülkede ithal ve lüks ürünler gündelik yaşama dahil edilmiştir. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve tüketimin artması ile beraber kentlerde gündelik yaşam değişmiş, yeni yaşam biçimleri ortaya çıkmıştır (Bali, 2013). Kentte mekansal dönüşümlerin yanı sıra zamanın kullanılma şeklinde de değişimler olmuştur. İnsanlar bir yandan boş zamanlarını spor, eğlence, TV izleme vb. faaliyetlerle değerlendirerek bireysel kimlikleriyle varılmaya çalışırken, diğer yandan gündelik hayatın seçtikleri ortak zevk ve ortak yaşam biçimleri ile bir sosyal gruba dahil olma çabasına girişmişlerdir. Böylelikle İstanbul "geleneksel kozmopolitizminin" yerine "modern metropol kozmopolitizmi" biçiminde gündelik yaşamını yeniden üretmiştir (Tanyeli, 2004).

2000'li yıllardan sonra teknolojide yaşanan hızlı değişim gündelik yaşamın her alanında kendini his-

settirmeye başlamıştır. Kent nüfusunun ve araba sayısının artması ile kent hayatına yoğun trafik, hava kirliliği, çarpık kentleşme, yoğunluk ve kaos gibi kavramlar hakim olmuş; insanlar evlerinden uzaklaşmadan boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, açık ve yeşil alanda vakit geçirebilecekleri, çocukları için güvenli, temiz ve düzenli yeni yaşam alanları arayışına girişmişlerdir. Bu dönemde yaşanan ekonomik kriz ile birlikte kentte yeniden çekirdek aileden geleneksel aile yaşamına geçiş yaşanması, işsiz kalan profesyoneller ve küçük çocuklarını büyüten meslek sahibi ev hanımlarının evlerini iş için kullanmaya başlamaları, üniversite öğrencilerinin artması ve evlerini arkadaşları ile paylaşmaya başlaması gibi toplumsal yapıda meydana gelen değişimlerle kentteki gündelik yaşama farklı yaşam biçimleri ve yeni konut yerleşmeleri dahil olmuştur.

4. KONUT VE GÜNDELİK YAŞAM

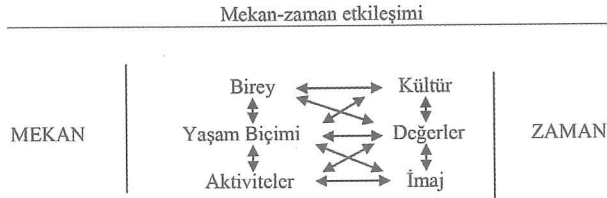
Rapoport (1977) konutun bulunduğu yerden, çevresinden yalıtılmış, bağımsız bir birim olarak düşünülmemeyeceğini, tam tersi, bireyler, komşular ve konut alanındaki olanakların konut yerleşim sistemini meydana getirdiğini belirtmiştir.

Konut çevresi kavramı; mekansal özellikleri ile konut ve yakın çevresinde oluşan sosyal ilişkiler olmak üzere iki boyut içermektedir. Komşuluk ve komşularla ilişkileri içeren sosyal ilişkilerin incelenmesi konutun sosyal boyutuna işaret etmektedir (Kellekçi, 2005).

Konutun anlamı ve kullanımı arasındaki ilişki konut çevresinin insanın sosyo-kültürel ilişkileri ile şekillenmekte (Bourdieu, 1995), konut mekânındaki yaşam kullanıcıların (sosyal grup ya da birey) gelenekleri, alışkanlıkları, kültürleri, alt kültürleri tarafından düzenlenmektedir. Konut mekânlarının ve içindeki donatıların kullanımı ve düzeni bu farklılıkların yansımaları oluşturmaktadır (Lawrence,

1993). Kullanıcı ve günlük yaşam çevresi sürekli etkileşim halindedir. Meeks ve Firebaugh (1974)'e göre, aile yaşantısının geçtiği en önemli mekan olarak konut, bireyin en yakın çevresini oluşturur.

Kültür, bireylerin dünya görüşünü ve değerlerini yansıtır. Bireylerin değerlerine bağlı olarak çevresinde bazı imajlar oluşur ve değerler sistemi ile imajlar bir araya gelerek yaşam biçimlerini meydana getirir. Yaşam biçimleri insanın davranışlarını etkiler ve bu ilişkiler zaman ve mekan etkileşiminde sürekli birbirini etkiler (Şekil 1). Dolayısıyla çevre ve yaşam biçimleri kültürel kalıplarla şekillenir (Rapoport, 1980).

Şekil 1 . İnsan-Yaşam biçimi ilişkisi (Kuru, 2015).

Altman'a göre (1975) farklı kültüre sahip insanlar farklı yaşam biçimleri oluşturmaktadır. Farklı sosyal ve kültürel ortamlarda insanların aile yaşantıları etkilenir ve aile yapıları da farklılık gösterir (Kağıtçıbaşı, 2000). Dolayısıyla her kullanıcı için aynı kullanım değerinden söz edilemez.

Francescato (1993) kullanımı basit bir eylemi gerçekleştirmenin ötesinde insanların konutlarının çevreleriyle olan algısal, duygusal ve sembolik süreçleri içeren her tür etkileşim olarak düşünür ve konutun kullanımını ölçek ve zaman değişkenleriyle birlikte ele alır. Bunlar; konut, bina ölçeği olabileceği gibi site, mahalle, komşuluk, toplum, kent ve hatta tüm bir bölge ölçeği olabilir. Bir kültürde evin içinde meydana gelen davranışlar yani kullanımlar başka bir kültürde dışarıda gerçekleşebilir.

Certeau (2009), gündelik yaşamı sosyo-kültürel içe-

rikli çözümlemelerinde konut ve mahalle ölçeğinde anlamlandırmakta ve mahalleyi "konutun genişlemiş hali" olarak tanımlamaktadır. Certau, mahalleyi iki düzeyde ele alır; kamusal/özel mekân ve toplumsal (ilişkisel) mekân. Araştırmacıya göre konutun içi (özel alan) ve dışı (kamusal alan) ve mahalledeki yaşantı bir bütündür. Kullanıcının gündelik yaşamı içinde kamusal mekân/özel mekân sınırı birleştirici olarak değerlendirilir, toplumsal mekân ise sosyal ilişkiler üzerinden var olur. Burada üzerinde durulan bir konutun ancak mahalle kültürü ile anlam kazanmasıdır (Carteau, 2009).

Mekânın kullanımı kültürel değerlere bağlıdır, insan ilişkilerinde kültürel diller zaman geçtikçe değişir, bu da beraberinde kullanım değerini etkileyerek konut mekânını değiştirir ve bu durum sırasıyla gündelik yaşam döngüsü içerisinde devam eder. Konutu anlamak bu süreci anlamayı gerektirir (Francescato, 1993). Konut mekânı farklı zaman dilimlerinde tekrarlanan davranış örüntüleri nedeniyle, gündelik yaşamda gerçekleşen insan ve çevresi arasındaki devingen, akışkan ve değişken ilişki ağlarını yansıtır. Ev bu ilişki ağlarını gündelik yaşamın içinde zaman faktörü ile birlikte yansıtır. Werner, Altman ve Oxley (1985)'e göre, evin zaman boyutu, doğrusal, değişken (geçmiş, bugün, gelecek), döngüsel ve tekrarlanan zamandan oluşur (Özsoy, 1994). Dolayısıyla, konut ve zaman arasındaki karşılıklı ilişki gündelik yaşam ve zaman kavramlarının etkileşiminde olduğu gibi benzer bir ilişki içerisinde oluşan yaşamsal bir olgudur.

Konut, gündelik yaşamda gerçekleştirilen yemek yeme, uyuma, yemek pişirme, cinsellik, çocuk ve hastaların bakımı gibi temel eylemlerin sürdürülmesi için kullanılan başlıca mekândır. Bu eylemler kullanıcı için gereklidir; ancak deneyimlenme biçimleri bireylere ve kültürlere göre farklılık gösterir. Yemek yeme eylemini örnek verecek olursak tüm insanlar için ortak bir ihtiyaç olmasına karşın,

yemeğin ne zaman ve kiminle yeneceği kültüre ve yere göre farklılaşmaktadır (Lawrence, 1982). Kısa- ca konut ve konut çevresi içinde yaşayanların gündelik yaşam deneyimleri mekânı kullanım biçimleri, gelenek ve alışkanlıkları, algıları, ihtiyaç, istek ve beklentileri ile oluşmaktadır.

Evde gündelik yaşamın önemli bir bölümü kadının üzerindedir ve bu yaşamda hem özne hem de nesne (güzellik, dişilik, moda, vs.), hem üretici hem tüketicidirler (Lefebvre, 1998). Gündelik yaşamın içinde barındırdığı zaman kavramından bakıldığında evde yaşayan kadın, gündelik yaşamın rutinine bağımlıdır. Tekrar eden davranışlar kadının yaşamını oluşturur ve bu durum gelecekte de geçmişin kopyalanması ile devam eder. Kadının gündelik yaşamının tekrarlardan oluşmasının en önemli nedeni; evde ve ailede temel işlerden kadının sorumlu olmasıdır; ev temizliği, yemek hazırlığı, çocuk bakımı vb.). Kadın gündelik yaşamın her gün tekrar eden sürekliliğine ayak uydurmaya çalışırken zaman içindeki değişimine tüketici kimliği ile katılmakta, tüketim kültürünün sembolü olmaktadır (Chaney, 1999).

Gündelik yaşam içinde kadın- mekân ilişkisi düşünüldüğünde kadınların günlük yaşamının önemli bir bölümü evde geçmekte, kadın çalışıyor da olsa evde yapması gereken işler değişmemektedir. Günlük yaşamda erkek, sabah işe gitmek için evden ayrılırken kadın evde kalarak çocukların ve aile büyüklerinin bakımıyla ilgilenir. Kent yaşamı kadını evde tutarak rollerin her gün yeniden üretilmesini sağlar. Ayata (2002) yapılan çalışmalarda uydu-kentlerin kadınlarla ve güvenli-cennet vb. sıfatlarla, şehir merkezlerininse erkeklerle ve saldırgan iddialı şeklinde niteliklendirildiğini söylemektedir. Araştırmacıya göre uydu-kentler kadınların evde daha çok vakit geçirmesinin yanı sıra, sembolik olarak cinsiyet yükleyen mekânlardır.

5. BAŞAKŞEHİR KONUT YERLEŞMESİ

Başakşehir 1995 yılında temeli atılmış ve ilk etapta bir uydu kent modeli olarak oluşturulmuş, 2008' de ilçe olmuştur, TEM otoyolu ve İkitelli Organize Sanayi Bölgesinin kuzeyinde yer almaktadır (Şekil 1). Başakşehir ilçesi 10.433,6 hektar alanda dokuz mahalle ve bir köyden oluşmaktadır.

İstanbul Konut İmar Plan Sanayi ve Ticaret A.Ş. (KİPTAŞ) firması tarafından aşamalı olarak inşa edilen Başakşehir ilk etapta "sosyal konut" olarak yapılmış olsa da sonraki aşamalarında "lüks konut" projesine dönüşmüştür. Başakşehir yerleşmesi dört etapta inşa edilmiştir. Yerleşmede toplam 18 170 apartman dairesi ve 590 villa yer almaktadır. I. Etapta 3004 adet konut birimi inşa edilmiştir (KİPTAŞ Görüşmesi, 2015).

Başakşehir Refah Partisi döneminde iddialı bir biçimde başlatılmıştır. Perouse'a göre (2007) başak simgesinin kullanımı tesadüf değildir, hem Refah Partisi logosunun bir bileşeni, hem de dini bir anlam yüklü olması nedeniyle seçilmiştir. Başakşehir projesinin sosyal yönü ilk yıllarda dağıtılan belgelerde görülür (Perouse, 2007; Çavdar, 2008). O dönemde projeye geniş çaplı bir toplumsal proje olarak bakılmış "yeni kentli sınıfın, millî ve geleneksel değerlere bağlı, aile merkezli, çevreci bir orta sınıf hayat tarzına meyilli olduğu" tasarlanmıştır. Projede "kar amaçlı olmayan, aile ve cemaat odaklı, yerel değerlere sadık" bir şehir yaratma iddiası söz konusudur (Yerleşimin homojen bir sosyal yapısı vardır, genç bir nüfus söz konusudur, ev hanımlarının sayısının ve İstanbul'un merkezi semtlerinden gelenlerin çok olduğu alanda yerleşenler sınıf atladıklarını düşünmektedirler (Perouse, 2007). Hayır'a göre (2009) Başakşehir Türkiye'de politik İslam'ın ilk kent projesi olarak görülmektedir. Çavdar (2010)'a göre Başakşehir'in sadece bir fiziksel olarak değişimine bakarak İslamcılığın 1990-2000 yıllarında geçirdiği

gelişim görülebilir. 2000'li yıllarda bitirilen ilk etaplar ile sonraki etapların görünümü dahi değişimi gözler önüne sermektedir. İlk yapılan etapta konutlar, sosyal konut niteliğinde iken AKP'nin merkezi hükümete oturduğu dönemde- şekillenen dördüncü ve beşinci etaplarda yapılanlar "yeni-İslamcılığın yükseklik tutkusunu ve tüketim kültürüyle girdiği uzlaşmayı resmeder bir nitelik taşıyor" (Çavdar, 2010).

Gündüz (2015) 4 ve 5. Etaplarda İslamcı ve muhafazakar kesimlerin yaşadığını doğrulamakta, İslam'ın kentte temsili gibi tanımların doğru olduğunu ifade etmektedir. Araştırmacı komşuluk ilişkilerinin günlük yaşamda yerine değinmekte, "görüşülen kişilerin komşuluk olarak tanımladıkları ilişkiler ve birlikte yaptıkları faaliyetlerin cemaat ilişkilerine işaret ettiğini, sohbet amaçlı bir araya gelmenin dinsel karakteristik taşıdığını" belirtmektedir. Bu da bizlere Harvey'in (2002) "insanlar birbirlerine yakın yaşadıkları için mi benzerdir, yoksa benzer oldukları için mi birbirlerine yakın yaşarlar" sözünü hatırlatıyor.

Çavdar (2010) "neden yaşamak için burayı seçtiniz?" sorusuna etaplarda farklı yanıt verildiğini söylüyor; İlk etaplarda yaşayanlar "konutların ucuz olmasının hemen ardından, kendileri için dost, arkadaş -fikirdeş, cemaatdeş- bildikleri ailelerle komşu olmak için geldiklerini "söylerken 2002 sonrasında yerleşilen etaplara gelenlerin tercih sebeplerinin "temiz bir çevrede, nezih insanlarla birlikte, çocuklarının güvende olabileceği bir mahalde yaşama isteği" gibi değiştiğini ifade etmektedir. Çavdar'a göre (2010),

"Daha önceleri toplu konut olarak yapılan bloklar bile, 2002 sonrasında etrafları duvarlarla çevrili, güvenlik görevlileriyle korunan yeni sitelere bakarak aynı düzenlemeyi tatbik etmeye çalışıyorlar. Profili giderek yükselen, villa tipi lüks konutlarla çeşnilendirilen bu peyzaj, nüfusu yaklaşık 1 milyon kişiyi bulan Başakşehir'in yalnızca bu etapların bulunduğu alanında sayı-

ları çoktan 30'u geçen büyük alışveriş merkezleri ve marketlerle adeta ve yalnızca tüketime diline tercüme ediliyor... Zaten ev alma fikrinin kendisinde de büyük bir dönüşüm var. Pek çok aile, özellikle 2011'de buraya yetiyecek metroyu düşünerek iyi bir ev aldığını değil, iyi bir yatırım yaptığını düşünüyor. Bir başka deyişle, insanlar yatırımlarının içinde yaşıyorlar. "

Güven ve Kar (2013) alan araştırmasına başladıkları gün kuran kursundan dönen türbanlı kız çocukları ile karşılaştıklarını belirtiyorlar. Araştırmacılar 2002 yılından itibaren yerleşmede sadece dindar muhafazakar ailelerin yaşadığı savından kurtulma çabalarına işaret ediyorlar.

Çavdar (2010) *"Başakşehir'in sadece dindar, muhafazakar ailelerin yaşadıkları bir yer olmadığını, hostesler, devlet memurları, öğretmenler, civardaki uluslararası şirket temsilciliklerinde çalışan yabancıların yanı sıra 28 Şubat sürecinde kimilerine göre Başakşehir'deki "İslamcı gettolaşmaya" bir müdahale aracı olarak kurulan Oyakkent'te yaşayan yaklaşık 200-300 kadar emekli asker ailesi nin yaşadığını, bütün bunlara adliye lojmanı olarak kiralanan sitede yaşayan hakim ve savcılar da eklendiğinde bir kentsel fragman olarak Başakşehir iyiden iyiye renklendiğini" "* ifade ediyor. Yine Çavdar'a göre *"Ancak sanayi ya da ticaret alanında patron veya üst düzey yönetici olarak çalışan mensupları aracılığıyla geçinen, hatta zenginleşen dindar ailelerin sayıca kalabalık olmaları dolayısıyla, Başakşehir özelinde azınlıkta kalan seküler kesimin kendini baskı ve hatta tehdit altında hissettiği de bir gerçek" demektedir.*

Başakşehir yerleşmesinde yer alan bloklarda daireler iki ve üç odalı olarak tasarlanmıştır, daire büyüklükleri 68 m2.-193 m2. arasında değişmektedir. I. Etap konutları 1997 yılında tamamlanmıştır, 43.3 hektar alan içinde, 79 blok ve 3004 konut biriminden oluşmaktadır. Yerleşmede dört tip konut bloku vardır ve daire büyüklükleri 68 m2 (2+1), 80 m2 (2+1),

100 m2 (3+1) ve 120 m2 (3+1) şeklinde çeşitlenmektedir. Yerleşmede konutların yanı sıra cami, rekreasyonel alan, kreş, ilkokul, sağlık merkezi bulunmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Etap hava fotoğrafı (www.googleearth.com.tr).

II. Etap konutları 1997 yılında tamamlanmış 5.3 hektar alan içinde yer alan 62 blok ve 2304 konuttan oluşmaktadır. Alanda B, D ve E olmak üzere üç tip blok vardır.

III. Etap konutları, bir yapı kooperatifine devredilmiştir ve Onurkent olarak bilinmektedir (Perouse, 2010).

IV. Etap konutları 82 hektarlık alanda yer almaktadır ve nüfusu en fazla olan yerleşmedir. Alanda toplam 232 blok ve 620 villa vardır. A,B, D,K,L,M olmak üzere altı tip blok vardır. Alanın 1. kısmında yer alan toplam 6.057 konutun 383 tanesi villadır. 2. Kısımda yer alan 2399 konutun 237 tanesi villa, diğerleri apartman tipi konuttur. Bu etaba villaların

inşa edilmesi ile yerleşmede lüks konut yaşamına doğru bir biçimlenişin olduğu gözlenmektedir.

V. Etap konutları 1. ve 2. Kısım olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Alanda beş tip plan şeması vardır. Birinci Kısımda 122 blokta 3.636 adet konut birimi, 2. Kısımda 30 blokta 1360 adet konut birimi bulunmaktadır. Bu yerleşme diğer etaplardan farklı olarak etrafı duvarlarla çevrili, güvenli, dışa kapalı konut sitesi şeklinde inşa edilmiştir. Bu durum Perouse'a göre (2007) "öne sürülen yaşam tarzı açısından Başakşehir'in birey merkezli sıradan/egemen şehir tüketim alanına girmesi anlamına gelir" ve ilk zamanlarda planlanan organik şehirden farklı bir yöne gelişimi anlatır.

Başakşehir projesine zaman içinde niceliksel ve niteliksel değişimler görülmektedir. Perouse'a göre (2007) siyasi ve ekonomik gelişmelere paralel projede değişimler yaşanmıştır. Başakşehir'in ilk etapları düşük ve orta gelir grupları için sosyal konut olarak inşa edilirken son etaplarının üst-orta gelir grupları için duvarlı güvenli, kapalı konut yerleşmeleri olarak inşa edilmesi ve ve lüks villa tipi konutlar yapılması yerleşimin geçirdiği değişimi gözler önüne sermektedir. Araştırmacıya göre genç bir nüfusa sahip Başakşehir'de çalışmayan kadınların sayısının yüksektir, site internet sayfasında ve dergisinde ev hanımlara ilişkin etkinliklerin yetersiz olduğu dile getirilmektedir ve kadınlar sosyalleşmek istediklerini söylemektedirler (Perouse, 2007).

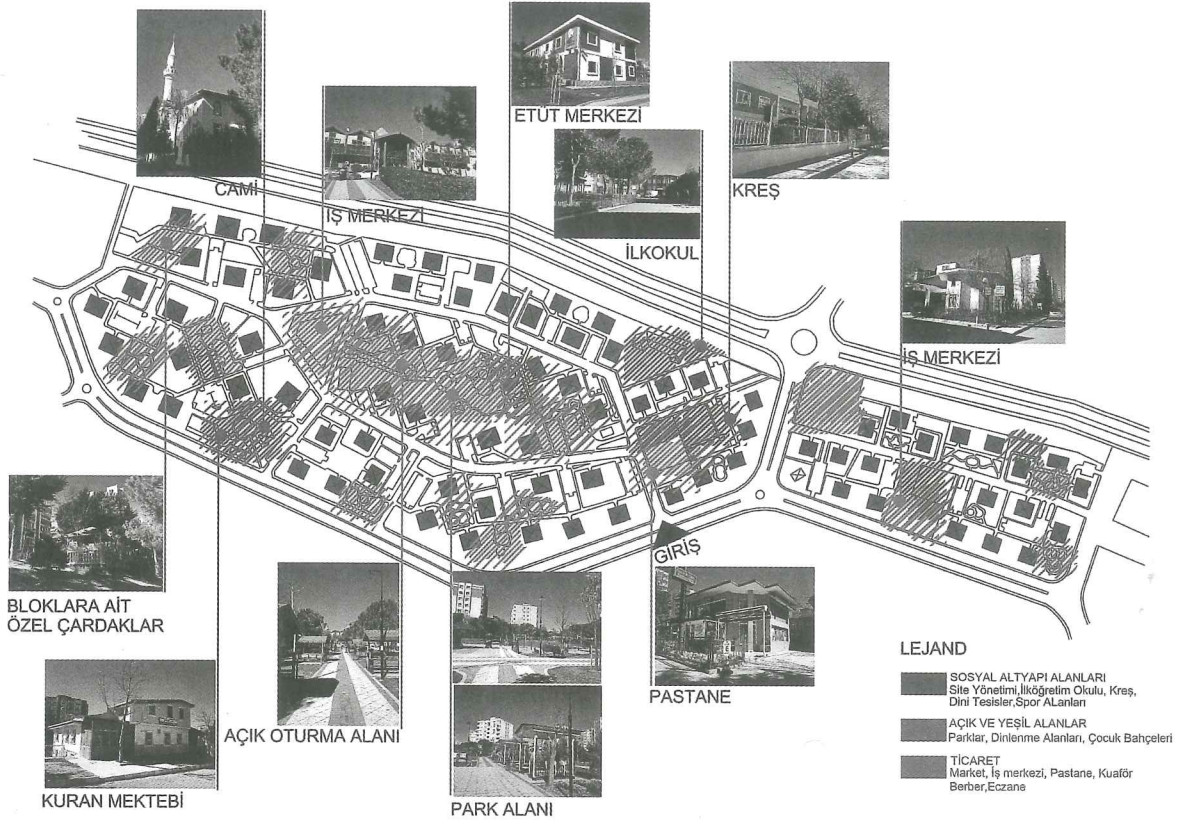
6. ALAN ARAŞTIRMASI VE BULGULAR

Başakşehir 1. Etap Konut Yerleşmesi'nde kadınların gündelik yaşamını tespit edebilmek için veriler derinlemesine mülakat tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Görüşmelerde kadınların konut, konut çevresi açık alan ve kamusal alan kullanımı gözlenmiş, evlerini ve yerleşmeyi nasıl değerlendirdikleri, mekan kullanımları ile birlikte günlük yaşamları tespit edilmeye çalışılmıştır. Alanda yaşayan 39 kadın ile görüşülmüştür. Görüşülen 19 kadın B tipi konutlarda, 20 kadın ise C tipi konutta yaşamaktadır. Gö-

rüşme yapılacak alana sabah, öğlen ve akşam üzeri olmak üzere üç farklı zaman diliminde gidilerek kadınların kamusal alanlardaki mekan kullanımına ilişkin gözlem yapılmış ve hem açık alanlarda hem ev toplantılarında kadınlarla görüşme yapılmıştır.

Görüşmelerde, kadınların ve ailenin demografik bilgileri, Başakşehir'i tercih etme sebepleri, Başakşehir'e gelmeden önce yaşadıkları yerler sorulurken konut içi ve konut çevresinin kullanıma uygunluğu, ailelerin ve kadınların geleceğe ilişkin düşünceleri ve gündelik yaşamları ile ilgili sorular yer almıştır. Görüşmelerde kadınların günlük yaşamlarında sabah - öğlen - akşam saatlerinde yaptıkları işler olmak üzere üç grup iş paketi olduğu tespit edilmiştir, kadınlar gündelik iş programlarını bu paketlere göre organize etmektedirler. Kadınların yaş grubuna ve çocuklu-çocuksuz olmasına bağlı olarak gündelik iş programları değişmekte ve farklılaşmaktadır.

Kadınların gündelik yaşamları ile ilgili görüşmeler yapılırken gün içindeki aktiviteleri, bu aktiviteleri gerçekleştirdikleri mekanlar ve alanları kullandıkları zaman aralıkları ile kiminle birlikte bu aktiviteleri gerçekleştirdikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Görüşmelerde evlerine girilen görüşmecilerden izin alınarak evlerinin fotoğrafı çekilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. Ortak Açık Alanlar Vaziyet Planı (Rüya Kuru, 2016)

Görüşmecilerin %38'i 31-50 yaşları arasındaki kadınlardan oluşmaktadır. Doğum yeri İstanbul olan kadınların sayısı oldukça azdır (%17) Görüşmeye katılan kadınların çoğunluğu (%90) evlidir, yarısından fazlası (%52) ilköğretim mezunu, diğerleri lise ve üniversite mezunudur (%48). Görüşmecilerin yarısından fazlası iki çocuk sahibidir (%52). Görüşülen kadınların çoğunluğu (%75) ev hanımıdır. Görüşmeye katılan kadınlara eşleri tekstil ve küçük sanayi ile uğraşan serbest meslek sahibi, işçi, polis, memur, müdür, mali müşavir gibi mesleklerde çalışan kişilerdir. Görüşülen kadınlar arasında ev sahipliği

oranı oldukça yüksektir (%85). Görüşmecilerin yarısından fazlası (%58) 2000 yılından sonra siteye yerleştiklerini söylemişlerdir.

Görüşülen kadınlara Başakşehir'i tercih etme nedenleri sorulduğunda, konut ve çevresine ilişkin nedenler önce gelmektedir (%62). Bu nedenler; eşin işine yakın olması, çevrenin temiz, bakımlı, sessiz, sakin olması ve özellikle küçük çocuğu olan kadınlar ve çocuklar için uygun bir ortam olması şeklinde sıralanmaktadır. Görüşmecilerden biri site tercihini şöyle anlatmaktadır:

"Bu siteyi tercih etme sebeplerimden en önemlisi de yeşil alan ve park olanaklarıdır. Ben evlenmeden önce on yedi yıl Beşiktaş'ta yaşadım. Aslında ilk geldiğim zamanlar buraya alışmakta çok zorlandım, sitede arkadaşım yoktu, başım açıktı, daha sonra tesettüre girdim. Çocuklarım büyürken geçen süre, siteye alışma dönemim oldu. Daha sonra ev dışında hayat olduğunu fark ettim, insanlarla iletişime girmem daha kolay oldu. Şimdi düşünüyorum da iyi ki buraya gelmişim. Burası çocuklar için cennet. Yeşil alan ve parklar site içinde, trafik yok, gürültü yok, sakin. Çocuklar rahatça oynayabiliyor ve özgüvenleri gelişiyor. Aynı şekilde bizlerde komşularımızla sosyalleşebiliyoruz."

Görüşmecilere Başakşehir'de yaşama ile ilgili düşünceleri sorulduğunda; yarıdan fazla kadın (%65) burada yaşamanın ayrıcalıklı olduğunu düşündüklerini söylemişlerdir. Başakşehir'i kimlikli buluyor musunuz sorusuna ise çoğunluk (%88) evet yanıtını vermiş, genellikle sakin, huzurlu, seçkin ve medeni insanlar gibi çevre ve sosyal yapı ile ilgili olumlu özellikleri vurgulanırken, bazı görüşmecilerin din-dar insanların yaşadığı bir yerleşme olmasını vurguladığı gözlenmiştir. Başakşehir'e gelmeden önce yerleşmenin adını duyup duymadıkları sorulduğunda; bir grup (%28) arkadaş, komşu ya da tanıdıklarından duyduğunu belirtirken, bir grup (%25) akrabaları sayesinde haberdar olduklarını ifade etmiştir.

Başakşehir konut yerleşmesinin ilk kurulduğu zamandan beri burada oturan kadınlar o dönemdeki ekonomik durumlarından dolayı Başakşehir'i tercih ettiklerini, kura ile konutlarını edindikleri için dairelerini seçme şanslarının olmadığını belirtmişlerdir. Görüşülen kadınların bir kısmının yaşadıkları evleri evlenmeden önce eşleri ya da eşlerinin aileleri aldığı için evlerini seçme konusunda söz sahibi olmadıkları görülmektedir. Oturdıkları evi seçebilenler yeşil alana ve dışarıdaki hayata daha yakın irtibat içerisinde olmak adına, dairenin alt katlarda ya da zemin katta olmasını özellikle istediklerini söy-

lemişlerdir. Evlerin küçük olduğunu söyleyenler, özellikle salonu alan olarak yetersiz bulmaktadır, mutfak da küçük bulanlar vardır. Kadınların evleri ile ilgili görüşleri şöyle sıralanabilir:

"Salonum ufak ve yemek masasına yer olmadığı için salonda yer sofrasında yemeklerimizi yiyoruz."

"Evleri çok kullanışsız buluyorum. Salon çok küçük, yemek masası sığmıyor. Mutfak da masa sığmıyor. Sığsa da çok sıkışık oluyor. Biz de yer sofrasında salonda yemek yemeği tercih ediyoruz."

"Mutfak malumunuz kadının en çok hayatının geçtiği yer, çat kapı gelen komşularımı bazen burada ağırlıyorum. Kahve içiyoruz ve genellikle kısa sohbetler ediyoruz. Bu yüzden mutfakım ve salon biraz daha büyük olsaydı iyi olurdu. Mutfak yeterli gelmediği için balkonu içeri kattık ve oraya mutfak masası koyduk. Fırsatım olsa bir de mutfaktan salona servis penceresi açardım. Bir de açık öğretim sınavlarına hazırlanıyorum, bir çalışma mekanım olmadığından salonu kullanıyorum."

"Evde olduğumda zamanımın çoğu mutfakta geçiyor. Mutfak yetersiz olduğu için balkonu içeri kattık. Çünkü masa koyacak yer yoktu. Akşam yemeğini bile mutfakta yiyoruz."

"Mutfaktaki balkonu içeri kattık oradaki masamda oturmayı çok seviyorum. Ama yine de mutfakım daha büyük olsun isterdim. Bir de ebeveyn banyosu olsun isterdim."

"Mutfaktaki balkonda çiçeklerim var ve bu yüzden balkonu içeri katmadık. Mutfak da küçük olduğu için tüm yemekleri salon masasında yiyoruz."

"Salon ufak olduğu için ancak koltuk ve TV ünitesi sığırdı. Yemek masası olmadığı için yer sofrasında yemek yiyoruz."

"Evim küçük geliyor. O yüzden eşyalarımın daha az ve portatif olmasını isterdim. İlk fırsatta onları değiştireceğim."

Aslında mutfak ve salon küçük geliyor, elimde olsa evdeki tüm eşyaları azaltırdım."

Görüşülen kadınların çoğunlukla İstanbul'un merkez ve merkeze yakın semtlerindeki ya da İstanbul'un çeper semtlerindeki eski evlerden ya da gecekondu alanlarından geldiği görülmektedir. Dolayısıyla daha önceki yaşamlarındaki olumsuz çevre koşulları nedeniyle, Başakşehir yerleşmesinde yaşadıkları için statü ve yaşam biçimi anlamında sınıf atladıklarını düşünmektedirler.

2000 yılından sonra Başakşehir'e gelenlerin büyük bir çoğunluğunun yakın akrabaları (kayınvalide, anne, abla, kardeş) burada yaşamaktadır, bu nedenle Başakşehir'e taşınmayı tercih etmişlerdir. yerleşmedeki ailelerin yarısından fazlası çekirdek aile olsa da akrabalarına yakın olmayı tercih ederek bağımlı bir aile yapısı sergilemektedirler (Kağıtçıbaşı, 2000).

Başakşehir'e kurulduğu yıllarda yerleşen görüşmeciler belediye, TV ya da gazete gibi iletişim araçları sayesinde Başakşehir'i öğrendiklerini söylemektedirler. 2000 sonrası yıllarda gelenler arkadaş, akraba ve komşuluk ilişkileri sayesinde yerleşmeden haberdar olmuş ve genellikle yerleşmeye yapılan ev ziyaretlerinde alan ilk defa görülmüştür. Bu noktada yerleşmeyi değerli şeylerin sosyal ilişkiler ve tanıdıklarla birlikte yaşam olduğu söylenebilir.

Görüşülen kadınlar Başakşehir'de yaşamayı tercih etme nedenleri arasında (çevre sanayilerinde çalışma) eşlerinin işine yakın olma, şehrin trafik ve ulaşım sorunlarından kaçma önde gelmektedir, yolda geçen zamandan kazanarak boş zaman faaliyetlerine daha fazla zaman ayırabildiklerini ifade etmişlerdir.

Alanda yapılan görüşmelerde kadınların evlerde ve ev dışında gerçekleştirdikleri gündelik aktivitelerin kişisel eylemler, günlük ev işleri, ev bakımı, yönetimi, sosyalleşme, komşularla, akrabalarla ve arkadaşlarla görüşme, çocuklarla ilgilenme, alışveriş yapma ve spora gitme gibi başlıklar altında toplandığı görülmektedir. Kadınların evde geçirdiği zaman sürecinde boş zamanlarında dinlenme, TV izleme, bilgisayar ile internette dolaşma, örgü örme, kitap okuma, el işi yapma, eş ile oturma, sohbet etme gibi günlük eylemleri gerçekleştirdiği, bu eylemlerin bir kısmını tek başına, bir kısmını aile bireyleri, komşuları ya da arkadaşları ile birlikte yaptığı görülmektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan kadınların çoğu boş zamanlarında bilgisayarda internete girip, gazete-kitap okumakta, internet üzerinden bir takım işler (kına süsü, takı ya da kullanılmış eşyalarını satma) yapmakta, ya da televizyon izlemektedirken, eğitim düzeyi düşük kadınların örgü örme, el işi yapmalarının yanı sıra evde fason iş yaparak aile bütçesine katkı sağlamaktadırlar. Orta yaş üzerindeki kadınların önceleri her hafta buluşup aralarında Kuran okudukları, ancak zaman içinde hep aynı kişilerde yapılan toplantıların getirdiği yük nedeniyle buluşma zamanlarının azaltıldığı anlatılmıştır. Görüşülen kadınların bir bölümü belediyenin ücretsiz düzenlediği kurslara (İSMEK) giderek el işi, nakış, Osmanlıca, İngilizce gibi bir dil öğrendiklerini, bazıları ise yakın çevredeki bir vakıfta yemek yapıp kermeste sattıklarını anlatmışlardır. Görüşülen kadınların bu konulara ilişkin ifadeleri şöyledir:

"Mesleğim öğretmenlik, öğleden sonraları komşu ve arkadaşlarımla çocuklarına özel ders veriyorum."

"Çarşamba günleri İSMEK kurslarına katılıyorum, diksiyon kursuna gitmiştim, şimdi nakış, dikiş kursuna, Osmanlıca kursuna gitmeyi planlıyorum, dil olarak öğrenmek istiyorum."

"Boş zamanlarımda internette vakit geçiriyorum. İn-

ternet üzerinden bitpazarında kullanılmış eşyalarımı satıyorum, aile bütçesine katkı oluyor hem de kullanmadığım, sıkıldığım eşyalarım değerlenmiş oluyor."

"Boş zamanlarımda kişisel giderlerimi karşılamak için kına geceleri için süsler yapıp satıyorum, daha çok internet üzerinden sipariş üzerine yapıyorum."

"Ben evde fason iş yapıyorum, eşim de pazarda satıyor, ben de hafta içi bazı günler işlerim yoksa ona yardıma gidiyorum."

"Öğleden sonra kendime vakit ayırıyorum, süs eşyası yapıp satıyorum (Kahve fincanının üzerine taş işliyor). Bu işlerimi yapmak için ayrı bir yerim yok, çocukların odasını kullanıyorum."

Orta yaş grubundaki eğitimli kadınların boş zamanlarında alışveriş yaptıkları tespit edilmiştir. Görüşülen kadınlar yerleşmede kendileri için yeterli sosyal etkileşim alınının olmayaşından yakınmışlardır. Eğitimli kadınların bir bölümü, hafta sonu eşleri ya da çocukları ile arasıra alışveriş merkezindeki sinemaya gittiklerini belirtmişlerdir. Bazıları ise hafta sonu eşleri ile Yenikapı, Eminönü gibi eski semtlere gezmeye gittiklerini dile getirmişlerdir.

Kadınlar ev temizliği, çamaşır yıkama, sofraya yemek hazırlama gibi günlük rutin ev işleri için ayırdıkları zamanı günlük programlarına göre ayarlamaktadır. Bu durum onların günün saatlerini esnek olarak kullandıklarını göstermektedir. Görüşmeye katılan kadınlar ev temizliğini kendilerinin yaptığını söylemişlerdir. Çalışan kadınlar temizlik işlerini hafta sonu yaparken ev kadınları hafta içi günlerini kullanmaktadırlar.

Görüşülen kadınların yaklaşık yarısı sabah ezanı ile uyandıklarını ve namaz kıldıklarını söylemişlerdir. Genellikle okul çağında çocuğu olan kadınlar erken saatlerde kalkmakta; kahvaltı hazırlamakta, ardin-

dan çocuğu okula hazırlayıp yolcu etmektedir. Aileleri ile bir arada sabah kahvaltılarını yapmalarına rağmen bazı kadınların eşine ve çocuğuna kahvaltı hazırladıktan sonra tekrar yatıp geç saatte kalkarak kendi başına ya da komşusu ile kahvaltı yaptıkları tespit edilmiştir.

Kadınların bir bölümü öğle yemeklerini genellikle geçtirdiklerini söylerken, bir bölümü çocukları için öğle yemeği hazırladıklarını ifade etmiştir. Akşam yemeği için genellikle aile reisi beklenmekte ve hep birlikte akşam yemeği yenmesine özen gösterilmektedir. Bazı evlerde aile reisi geleneksel yaşamda olduğu gibi akşam eve gelirken yiyecek getirirse de çoğu evde kadınların günlük alışverişleri üstlendikleri görülmektedir. Bazı evlerdeki üniversite öğrencisi ya da bir işte çalışan çocukların daha bireysel yaşadıkları, eve geliş saatlerinin değiştiği, bu nedenle herkesin farklı saatlerde yemek yemesinin söz konusu olduğu ifade edilmiştir. Kadınların bir bölümü (%20 oranında) evlerinde yemek yerken yer sofrası kullandıklarını söylemişlerdir, bu durum bazı evlerde hala geleneksel yaşamın sürdüğünü göstermektedir. Salonda yerde yemek yemenin daha rahat olduğunu söyleyen kadınların yanı sıra mutfakta ve salonda masa koymak için yeterli yer olmadığı için yer sofrasını tercih ettiklerini söyleyenler de bulunmaktadır.

Küçük çocukları olan kadınlar ev içinde tüm gün çocuklarının bakımı (yemek yedirme, uyutma, oyun oynama vb.) ile ilgilendiklerini ve ev dışına pek fazla çıkamadıklarını anlatmışlardır. Gün içinde kendilerine ve ev işlerine çocuklar uyuduğunda zaman ayırabildiklerini, programlarını buna göre yaptıklarını söylemişlerdir. İlkokul çağında çocuğu olanlar ise gün içinde okuldan gelen çocuklarının ödevleri ile ilgilendiklerini ifade etmişlerdir. Görüşülen orta yaş üzeri kadınlar çocukları çalışıyorsa torunlarına bakmakta, böylece genç aileye hem maddi, hem manevi açıdan destek olmaktadır.

Kadınlar ev yaşamında en çok vakit geçirdikleri mekanlar sorulduğunda mutfak ve salonu daha çok kullandıklarını söylemişlerdir. Gün içinde, evde oldukları zamanlarda en çok mutfakta vakit geçirdiklerini ve salonda misafirlerini ağırladıklarını, komşularıyla sohbet ettiklerini, boş zaman faaliyetlerini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Görüşülen kadınların bazıları hobilerini gündüzleri çocukları okula gittiğinde çocuklarının odasında gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Kadınların

evlerinde boş zamanlarını değerlendirebilecekleri kendilerine ait bir yerin olmadığı, kendi ihtiyaçları için genellikle salonu kullandıkları görülmüştür. Kadınların bir bölümü evin her yerinin kendilerine ait olduğunu belirtmişlerdir. Ev içinde yer alan eşyalar, nesneler ve resimlerin hepsi kadınların kimliğini yansıtmakta, ev içi düzenden genellikle kadınlar sorumlu görülmektedir. Evde yer alan eşyaların düzeninde geleneksel ve modern yaşantıların izleri gözlenebilmektedir (Şekil 4)

Şekil 4. Görüşmecilerden fotoğraflar (Kuru, 2014).

Evde aile bireylerinin sosyal etkileşim alanı olarak mutfak ve salon mekanlarını kullandıkları, etkileşim sırasında yemek hazırlama, yeme, sohbet etme ve TV izleme eylemlerinin gerçekleştirdiği görülmektedir. Aile bireyleri evlerde akşam yemeğinde ya da yemek sonrası televizyon izlerken bir araya gelmektedir. Çocukları lise ya da üniversite öğrencisi olan ya da çalışan ailelerde telefon, bilgisayar, televizyon gibi iletişim araçları ile bireysel zaman geçirme artmaktadır. Özellikle çocukların kendilerine ait bir odasının olması bu durumu güçlendirmekte; farklı mekanlarda birbirinden ayrı zaman geçiren aile bireylerinin aynı evde birbirlerinden habersiz yaşadığı gözlenmektedir. Kadınlar görüşmelerde yemek sonrası herkesin odasına ya da köşesine çekildiğini ve tek başına zaman geçirdiğini belirtmişlerdir. Aile bireylerinin etkileşime girdikleri ve paylaşımda bulundukları faaliyetler yemek, üretim ve tüketimdir.

Çok fazla olmamakla birlikte bazı aileler kayınpeder, kayınvalide, kayınpeder gibi yaşlı aile bireyleri ile birlikte

yaşamakta ve aile büyüklerinin emekli maaşları sayesinde eve giren aylık gelir artmaktadır. Bazı evlerde ailesi ile yaşayan yetişkin bekar çocukların çalışarak aile bütçesine katkıda bulunduğu görülmektedir. Başakşehir’de aynı çatı altında üretim ve tüketimin birlikte yapıldığı eski geleneksel aileye doğru bir yöneliş olduğu söylenebilir.

Komşularla görüşme genellikle 40 yaş altı genç kadınlarda, kısa sohbetler (kahve içme) ya da uzun sohbetler (çay içme birşeylerle ya da sabah kahvaltı yapma) şeklinde gündüz ya da akşam gerçekleşirken, 40 yaş üstü kadınlar genellikle Cuma günleri evlerde yapılan Kuran ya da dua okuma toplantılarında ya da aylık günlerde bir araya gelmektedirler. Kadınların bir bölümü akşamları eşleri ile birlikte komşularına oturmaya giderken, bir grup ise kadın ve erkeğin ayrı odalarda toplandığı misafirlikleri gerçekleştirmektedir. Kadınların bu konulara ilişkin ifadelerinden örnekler şöyle:

“Komşularım geldiğinde genellikle mutfak masasında oturup kahve içiyoruz. Haftada birkaç kez görüşüyo-

ruz. Bazen Cuma sohbetlerinde buluşuyoruz.

"Komşularıyla samimiyiz, her gün görüşüyoruz."

"Komşularıyla her gün bir aradayız. Çocukla dışarı çıkmaya pek fırsatım olmuyor, ama komşularımızla sık sık birbirimizin evinde bir araya geliyoruz, samimi olduğumuz için teklifsiz gittiğimiz çok oluyor, birbirimizi mutfakta ağırlıyoruz, ben yemek yaparken, komşularım yanımda kahve içiyor, bir yandan sohbet ediyoruz, diğer yandan ben işlerimi hallediyorum."

"Eve çat kapı komşularım geliyor, akşam yemeği sonrası eşlerle birlikte buluşuluyor, geç saatlere kadar oturup sohbet ediyoruz."

"Öğleden sonra komşulara kahve, çay içmeye gidiyo-

rum ya da onlar bana geliyorlar."

"Komşularıyla genellikle öğleden sonraları hemen hemen hergün görüşüyorum. Birbirimize gidemsek bile bir şeyler yapıp kapıdan veriyoruz."

"Cuma sohbetlerinde görüşüyoruz. Ya da ayda bir, gün yapıyoruz."

"Genellikle komşularıyla evde görüşüyoruz. Kış aylarında Cuma günleri Kuran okuyoruz."

İlkokul çağında çocuğu olan kadınların çocuklarını okuldan aldıktan sonra parka uğradığı, çocukları oyun oynarken ya da bilgi evinde ödevlerini yaparken onların da komşuları ile oturma mekanlarında bir araya geldiği, sohbet ettiği görülmektedir (Şekil 5).

Şekil 5. Sitedeki Park ve çocuk oyun alanları (Kuru, 2015).

Kadınların ev dışında en çok kullandıkları sosyal etkileşim mekanı blokların bahçelerinde yeni yapılmış olan çardaklardır. Kadınların ikindi çayında ya da sabah kahvaltısında bir araya gelerek bu alanları kullandığı, sohbet ederek vakit geçirdikleri

ifade edilmektedir. Bu durum evlerinin bahçelerini kullanan geleneksel ailelerin davranış kalıplarına benzemektedir, ancak bu alanlar geleneksel evin bahçesinden farklı olarak yarı kamusal açık alanlardır, mahremiyet düzeyi geleneksel ev bahçesine

göre daha azdır. Görüşülen genç kadınların sosyal etkileşim için ev çevresindeki ya da site içindeki açık alanları, park ve kafeleri kullandıkları, bazı sabahlar kahvaltı ettikleri ifade edilmiştir. Genç ev hanımı kadınların daha dışa açık oldukları ve ev dışında zaman geçirmeyi sevdikleri, bunu yapmak için gerektiğinde para harcadıkları görülmektedir. Kadınların bazıları mekanların (örneğin çay bahçesinin kapatılması) kullanımının değiştiğinden, bu durumun da onların mekanı kullanımını etkilediğinden bahsetmişlerdir. Bu durumun muhafazar kesimden kadınlarca olumlu karşılandığı, diğer gruptaki kadınlarca eleştirildiği görülmektedir. Bu konulara ilişkin kadınların ifadelerinden örnekler şöyle:

"Yazın ikinci çayında bir şeyler hazırlayıp bahçeye oturma alanlarına iniyoruz. Hatta akşamları bile oturabiliyoruz."

"Bazen hava güzelse yakındaki pastanelerde, kafelerde birlikte sabah kahvaltısı yapıyoruz."

"Yaz aylarında bahçeye iniyoruz. Ancak çocuk parkı ile aynı yerde olduğu için oturma yerleri park çevresini tercih etmiyoruz. Hemen binanın bahçesinde bir araya geliyoruz. Ama bir kafe olsa hem el işi yapabilirsek hem bir şeyler yiyebilirsek güzel olurdu."

"Komşularımla her gün görüşüyoruz, Yazın sözleşip aşağı bahçeye iniyoruz, kahvaltı ya da piknik yapıyoruz. Eskiden orta büyük parkın olduğu yer de çay bahçesi vardı, orada oturup sohbet ediyorduk, müzik çalıyordu, çok güzeldi, sonra bazı kişiler istemedi. Bunun en büyük sebebi biz eşlerimizle birlikte yazın akşamları bile oraya iniyorduk, birlikte sohbet ediyorduk. Fakat çoğu hanımların eşleri orayı kahvehane gibi kullanmak istediklerinden eşlerine izin vermiyorlardı. O gruplarda kadınlar ayrı erkekler ayrı sohbet ediyorlar. O yüzden çay bahçesi kapatıldı. Yerine çocuk parkı ve birkaç dinlenme alanı yapıldı. Şimdi bize ait bir mekan değil, çocukların gürültüsünden dolayı çok tercih etmiyoruz."

Binanın bahçesine inmek bizim için daha iyi oluyor."

"Yaz aylarında komşularımızla yeşil alan ve parklara iniyoruz, büyük parkın olduğu alan da eskiden çay bahçesi vardı, öğrenciler müzik çalıyordu, çok güzeldi, ama gürültü oluyor diye şikayet edildi ve kaldırıldı. Şimdi çocuk oyun parkı ve birkaç dinlenme yeri var. Bir de Başakşehir Belediyesi Bilgi Evi yaptı. Orada çocuklar ödevlerini yapıyorlar ya da bazı aktiviteler yapıyor. Şimdi de parkta çocuklar çok gürültü yapıyor diye bir grup şikayetçi var. Bazı kişiler de Bilgi Evi binası bloklarının önünü kapatıyor ve yeşil alanı göremiyorlar diye şikayet ediyorlar. Eskiden burada daha yobaz tutucu kesim vardı. Mesela birkaç kere bana da denk geldi, açık bayanlarla ya da özellikle sarışın bayanlarla asansöre bile binmiyorlardı. Çalışan hanımlar da azınlıktaydı. Şimdi de ev hanımları çoğunlukta ama eskiye göre çalışan kadınlar arttı."

"Yaz aylarında çay, kurabiye, kek, börek yapıp bahçede toplanıyoruz."

"Yaz aylarında bahçeye iniyoruz. Yeşil alan ve parklar bizim köyü aratmıyor. Ramazan aylarında geceleyin bile oturuyoruz. Kışın yardıma ihtiyacı olanlar için vakıfta mantı yapıyorum. Başakşehir'de boş bir dükkan bulursak kermeste yaptıklarımız satılıyor. Gelen gelir ile Kuran kursları açılıyor ya da üniversite öğrencilerine yardım ediliyor."

"Yazın güzel havalarda ara sıra dışarı yürüyüşe çıkıyorum, ya da komşularımla bahçede oturuyorum."

"Eskiden bu parkın olduğu yerde çay bahçesi vardı. Şimdi çocuk parkı oldu. Bir de oturma yerleri koydular. Bizim için de iyi oldu. Komşularla güzel havalarda aşağıda piknik yapıyoruz. Eskiden çay bahçesini pek kullanmayı sevmiyorduk. Böyle olunca kendimiz çayımızı yieceğimizi indiriyoruz... Bazen kahvaltı bile yapıyoruz. Ramazan aylarında akşam bile iniyoruz." (Şekil 6)

Şekil 6: Blok bahçesindeki çardaklar (Kuru, 2015).

Görüşülen genç kadınlar genellikle okul çağındaki çocuklarını site içinde yürüme mesafesinde olan okula götürdüklerini ve okul çıkışında da gidip aldıklarını söylemişlerdir. Bu durum kadınların gündelik hayatlarında, ev dışındaki aktivitelerinin bir

bölümünü yaya olarak deneyimlendiklerinin göstergesidir. Sitede görüşülen genç kadınların günlük rutin işleri arasında çocuğu okula götürme önemli bir yer tutmaktadır. (Şekil 7)

Şekil 7: İlkokul, Bilgi evi (Kuru, 2015).

Görüşülen kadınların hemen hepsi günlük alışveriş ihtiyaçlarını kendileri hallettiklerini, evin haftalık ya da aylık ihtiyaçlarını ise genellikle eş ile birlikte hafta sonu markete giderek gerçekleştirdiklerini söylemişlerdir. Bazı kadınların tüm mutfak alışverişini geleneksel ailelerde olduğu gibi sadece eşleri yapmaktadır. Diğer taraftan az sayıda kadın ev ile ilgili tüm işlerden (alışveriş yapma, faturaları yatırma vb.) sorumlu olduklarını belirtmişlerdir. Haftalık açık pazara ya da çarşıya giden kadınların az olduğu, bu durumda tüm alışverişlerin marketten ya-

pıldığı görülmektedir. Ancak kadınların bir bölümü marketi tercih etmelerinin sebebi olarak açık pazarın pahalı ve uzak olmasını göstermişlerdir. Pazara giden kadınların bir kısmı eve ilişkin ihtiyaçları (tül, perde, havlu, çarşaf vb.) ya da giyim ihtiyaçlarını karşılamak için gittiklerini belirtmişlerdir. Özellikle giysilerin ucuz olması nedeniyle pazarı kullandıklarını anlatan kadınların yiyecekleri daha ucuz olduğu için marketten aldıkları, pazarı kullanmadıkları tespit edilmiştir (Şekil 8).

Şekil 8. Marketler ve Pastane (Kuru, 2015).

Görüşmeye katılan kadınların bir kısmı kapalı spor salonunda düzenli spora gitmekte, bir kısmı fırsat buldukça sitedeki açık alanlarda yürüyüş yapmakta dırlar. Kapalı spor salonuna gidenler 50 yaş altındaki kadınlar iken, yürüyüş yapanlar 50 yaş üzeri kadınlardır. Bazı kadınlar çocuklarının spor yaptığını söylemişlerdir, bu durum gelecekte yerleşmede gündelik yaşamın değişeceğini göstermektedir.

7. SONUÇ

Bu çalışmada Başakşehir yerleşmesindeki I. Aşama konut alanında kadınlarla derinlemesine görüşmeler yapılarak gündelik yaşam üzerinden mekanlar değerlendirilmiş ve yerleşmede yaşayan ailelerin ve sosyal grupların yaşam biçimleri irdelenmiştir. Elde edilen verilerle oluşturulan günlük eylem şemalarına bakıldığında üç farklı grup kadın karşımıza çıkmaktadır:

1. Çocuksuz veya çocukları büyümüş ve evden ayrılmış kadınlar,
2. Tek çocuklu kadınlar,
3. İki veya daha fazla çocuklu kadınlar.

Görüşmeye katılan kadınlar genellikle günlük yaşantılarında hergün tekrarlanan bir dizi eylemi gerçekleştirmektedir. Gündelik yaşamda gerçekleşen bu eylemlerin hangilerinin, hangi saatlerde, ne-

rede ve kiminle gerçekleştiği kişiden kişiye ve günden güne farklılık göstermektedir, ancak görüşülen tüm kadınlarda eşe ve çocuklara adanmış bir gündelik yaşam söz konusudur. Küçük çocuğu olanların gündelik yaşamlarında çocuk bakımı önemli bir yer tutarken, çocukları büyük olan kadınların daha bireysel bir gündelik yaşam sürdürdükleri gözlenmiştir. Görüşülen genç kadınların günlük yaşamlarının genellikle daha hareketli, ev ve ev dışı mekanlarda- kafede, pastanede, parkta oturma alanlarında, alışveriş merkezinde, markette, pazarda- geçerken, diğer kadınların daha içe dönük bir yaşam sürdürdükleri, evde oturma, TV izleme, komşu ile görüşme, el işi yapma vb... işlerle günlerini geçirdikleri anlaşılmaktadır.

Kadınların genel sosyal yaşantısı değerlendirildiğinde, geleneksel kültürden gelen bazı alışkanlıkların ev içi ve ev dışı yaşamda sürdürdükleri görülmüştür, ancak bazı kadınların da modern ev içi ve dışı yaşama, tüketim faaliyetleri içinde olduğu söylenebilir. Genç kadınların market ve AVM gibi mekanları kullanıyor olmaları, spor, boş zaman değerlendirme gibi kavramları hayatlarına dahil etmiş olmaları modern kent yaşamına katılma çabalarının olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi yüksek ve genç olanların modern kent yaşamını ev içi düzenlerine yansıttıkları tespit edilmiştir.

Görüşülen kadınların bir bölümünün anne, kayınvalide, kardeş, abla gibi yakın akrabalarının aynı yerleşmede ya da yakın çevrede yaşadığı görülmüştür. Bazılarının yaşadıkları evler aile büyüklerinden birine aittir ve kira ödememekte, dolayısıyla maddi açıdan ailelerine bağımlı bir durum sergilemektedirler. Bazı aileler kayınvalide, kayınbirader, kayınpeder gibi akrabalarıyla aynı çatı altında yaşamaktadır ve böylece yaşlı kesimin emekli maaşı sayesinde evin ekonomisine katkı sağlanmaktadır.

Yerleşmedeki her grup kadının gündelik yaşamlarını sosyal ilişki ağlarıyla deneyimledikleri görülmüştür. Yerleşmede uzun süreli oturmanın komşuluk ilişkilerini güçlendirdiği saptanmıştır. Komşularla hem ev içinde hem ev dışında görüşülmekte, sohbet edilmektedir. Kadınlar arasında boş zaman faaliyetlerinin pek fazla çeşitlenmediği görülmektedir. Bazıları için boş zaman eğlencesi spor yapma, bazıları için komşularla ya da akrabalarla görüşme, bazıları için yemek yapma, el işi yapma, TV izleme gibi faaliyetler olurken, bazıları için internet ve telefon kullanımı gibi teknolojik faaliyetler olmuştur. Kadınların boş zamanlarını en fazla komşularla toplanma, buluşma şeklinde gerçekleştirdikleri, bu toplantıların bir bölümünün dini amaçlarla yapıldığı, kuran ve dua okuma ritüellerine dönüştüğü tespit edilmiştir. Kadınların gündelik yaşamlarında sinema, tiyatro gibi kültürel faaliyetlerin fazla yer almadığı gözlemlenmiştir.

Yerleşmenin sosyal yapısında sonradan satın almalarla ve kiralamalarla değişimler yaşansa da çalışmayan kadınların yoğunlukta olduğu homojen bir sosyal yapı görülmektedir. Görüşülen kadınların yerleşme dışındaki mekanları pek kullanmadıkları, daha çok yerleşme sınırları içinde kaldıkları gözlenmiştir. Yerleşmeye dışarıdan yabancıların pek fazla gelmediği görülmüştür, bu açıdan alan adeta dışa kapalı bir konut yerleşmesi gibidir. Konut yakın çevresindeki açık alanlarda insan ilişkilerinin yoğun-

laştığı gözlenmiştir. Diğer etaplarda gözlemlenen yalnızlık hissini aksine, burada görüşmecilerin kendilerini alana daha ait hissedebildikleri, yere aidiyet duygularının yüksek olduğu söylenebilir. Konut alanında gündelik yaşamın daha çok yaya olarak deneyimlenmesi mahalle kültürüne yakın bir yaşantının izlerini bize göstermektedir.

Başakşehir yerleşmesi ilk kurulduğunda belediye eliyle gerçekleştirildiği için kar amaçlı olmayan, geleneksel değerlere bağlı, aile ve cemaat odaklı bir orta sınıf yaşam biçimine sahip yeni kentli sınıftan oluşan, kar amaçlı olmayan ve özel sektör teşebbüsünden uzak bir uydu kent olarak yapılmıştır. KİPTAŞ'ın "sosyal belediye projesi" olan Başakşehir yerleşmesi TOKİ'nin katılımıyla farklılaşmış, IV. Etap projesine villa tipi konutların eklenmesi ile fhem iziksel hem sosyal anlamda da değişmeye başlamıştır. Lüks yaşam biçiminin yaygınlaşmasıyla yerleşmede alışveriş merkezlerinin ve pahalı konutların sayısı artmış ve günlük yaşamlarını tüketim kültürüyle şekillendiren aile yaşantıları yerleşmeye dahil olmuş ve yaşamlar bireyselleşmiş, parçalanmış, yerleşme organik dokusunu kaybetmiştir. Yerleşmenin pahalılaşması ve üst gelir gruplarının yerleşmeye gelmeleri ile birlikte bölgede dar gelirli ailelerin yaşamasının güçleştiği, aile yaşantılarının değiştiği izlenmektedir.

KAYNAKLAR

Alexander, C., S. Ishikawa, M. Siversten (1977), A Pattern Language, Oxford University Press New York.

Ayata, S. (2002), "Yeni Orta Sınıf ve Uydu Kent Yaşamı", Kültür Fragmanları: Türkiye'de Gündelik Hayat, Der: Kandiyoti, D. ve Saktanber, A., Metis Yayınları, İstanbul.

Aytaç, Ö. (2007), Kent Mekanlarının Sosyo-Kültürel Coğrafyası, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (2), 199-226.

- Bali Rifat, N. (2013), Tarz-I Hayat'tan Life Style'a: Yeni Seçkinler, Yeni Mekanlar, Yeni Yaşamlar, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Blanchot, M. (1987), Everyday Speech, No:73, Çev: Hanson, S., Yale French Studies.
- Bourdieu, P. (1995), Pratik Nedenler, Kesit Yayıncılık, İstanbul.
- Cerrtau, de M, Giard, L., Mayol, P. (2009), Gündelik Hayatın Keşfi-II: Konut, Mutfak İşleri, Çev: Eroğlu, Ç., Ataçay, E., Dost Kitabevi, Ankara.
- Chaney, D. (1999), Yaşam Tarzları, Çev: İ.Kutluk, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Çavdar, A. (2010), Müslüman Gettoda Çakma Modernite, Express, Aralık, 115, Ezgi Matbaacılık, İstanbul.
- Fleski, R. (2000), "The Invention of Everyday Life" A Journal of Culture/Theory/Politics, No: 39, 15-31.
- Francescato, G. (1993), "Meaning and Use: A Conceptual Basis", Arias, E.G. (Ed.), The Meaning and Use of Housing, Great Britain.
- Giddens, A. (2014), Modernliğin Sonuçları, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Gündüz, N. (2015), Mekânsal Ayrışmanın Öz Dışlanma Sorunu: Başakşehir 4. ve 5. Etaplar Örneği, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (39), 9.
- Hayır, M., (2009), İstanbul Başakşehir'de Şehirleşme Süreci, Çantay Kitabevi, Anka Matbaacılık, İstanbul.
- Heynen, H. (2011), Mimarlık ve Modernite: Bir Eleştiri, Çev: Bahçekapılı, N., Ögdül, R., Versus Kitap, İstanbul.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2000), Kültürel Psikoloji: Kültür Bağlamında İnsan ve Aile, Evrim Yayınları, İstanbul.
- Kellekçi, Ö.M. (2005), Kullanıcıların Konut ve Çevresel Kalite Memnuniyetinin Belirleyicileri: İstanbul Metropolitan Alan Örneği, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kesim Güven, S.; Kar, A., (2013), Kutuplaş(tır)manın Yeni Mekanları: Kapalı siteler, CIU, folklor/edebiyet, cilt:19, sayı:75, Vol:3, sf.9-36,
- Kıray, M. (1998), Değişen Toplum Yapısı, Bağlam Yayıncılık, Ankara.
- Kuru, R. (2015), İstanbul'da Toplu Konut Alanlarında Gündelik Yaşamın Mekan Üzerinden Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kurtuluş, H. (2005), İstanbul'da Kapalı Yerleşmeler, Beykoz Konakları Örnekleri, içinde H. Kurtuluş (Ed) İstanbul'da Kentsel Ayrışma, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.
- Lawrence, R.J. (1993), "The Meaning and Use of Home: It's Interior", Arias, E.G. (Ed.), The Meaning and Use of Housing, Great Britain.
- Lefebvre, H. (1998), Modern Dünya'da Gündelik Hayat (Çev: I.Gülbüz), Metis Yayıncılık, İstanbul.
- Özsoy, A. (1994), "Konutu Anlamak", Kuram Dizisi, No:6, sf. 5-9.
- Perouse, L., F. (2010), " İstanbul Çeperlerinde Yeni Bir "Kentsel Kimlik" Yaratma Çabası: Yerel Adil Düzen'den Globalleşen Piyasa Arayışlarına Bahçeşehir Hikayesi (1995-2007)", Der: H.T., Yıldız, A., Eyüce, Kent, Kültür ve Konut, IAPS-CSBE Network Kültür ve Mekan Toplantıları Birinci Ulusal Sempozyum, Uğur Yayıncılık, İstanbul.
- Perouse, L., F. (2011), İstanbul' la Yüzleşme Denemeleri: Çeperler, Hareketlilik ve Kentsel Bellek, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Rapoport, A. (1977), Human Aspects of Urban Form, Pergamar, New York.
- Şahin, Ö., Balta, E. (2001), Gündelik Yaşamı Dönüştürmek ve Marksist Düşünce, Praxis, 4:185-127.

Serim, S. (2006), Yapılı Çevre Üzerinden Mimarlık Bilgisinin Üretilmesi: Eleştirel Bir Değerlendirme, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tanyeli, U. (2004), İstanbul 1900-2000 Konutu ve Modernleşmeyi Metropolden Okumak, Akın Nalça, İstanbul.

Thorns, D.C. (2002), The Transformation of Cities: Urban Theory and Urban Cities, Palgrave Macmillan, USA.

Tekeli, İ. (2010), Gündelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Urry, J. (2015). Mekanları Tüketmek, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Url-1: <http://www.basaksehir.gov.tr>, alındığı tarih: 10.12.2014

Url-2 https://www.academia.edu/413086/M%C3%BCsl%C3%BCman_gettoda_%C3%A7akma_modernite, alındığı tarih: 20.03.2017

Rüya Kuru
İstanbul Technical University
Faculty of Architecture
ruyakuru.2@gmail.com

Gülçin Pulat Gökmen
İstanbul Technical University
Faculty of Architecture
gulcin.pulat.gokmen@gmail.com

Everyday Lives of Women in Başakşehir Housing Settlement

Everyday life consists of various activities. People perform these various activities with their body and transform them to an experience in space-time interaction. This transformation simultaneously changes and reproduces the space. Spatial changes are parallel to the political, economical, technological and socio-cultural transformations of the society; and also change the lifestyles, family structures and personal everyday life in the society. Along with the daily practices, the content of everyday life is formed by the dilemma that emerges with the interaction between itself and time (Tekeli 2010). Everyday life is a circular process where its yesterdays, todays and tomorrows are actually the duplications of itself: waking up, breakfast, going to work, eating dinner, sleeping... etc. although there is a linear situation of everyday life along with that circular and routine mode of it (Lefebvre, 1998).

In this article, architectural spaces are evaluated and the lifestyles are analyzed in the Istanbul Başakşehir Housing Settlement. The research of the

article is part of a thesis written in Istanbul Technical University's Graduate School of Science, Engineering and Technology, Architectural Design Master of Science Program. The field research is made in the housing part of Stage-I of the Başakşehir Settlement constructed by KIPTAS, and the article attempts to evaluate the everyday life and architectural space usage of the women who live in it. It is possible to design an architectural environment by understanding the behavioral patterns emerged with the interactions between person to society, space, and environment in daily life. In this context, it is important to analyze the effects of ever changing everyday life in cities to the dwelling and its near environment, understanding everyday life, discussing the appropriation of the physical space to the daily experience of personal usage.

The Istanbul Housing Development Plan Industry and Trade (HDPTC-KIPTAS) was set up by the Istanbul Metropolitan Municipality and has constructed numerous housing projects in the city. Even though

the housing project in Basaksehir was originally constructed as social housing by HDPTC-KIPTAS, it has transformed into "luxurious housing" over time. The Basaksehir Settlement was constructed in four phases and includes 18,170 apartments, and 590 singular houses. 3004 units are in Stage-I, 2304 units in Stage-II, 8456 units in Stage-IV and 4996 units in Stage-V (Kuru, 2015).

Firstly, previous research about the Basaksehir Settlement were considered; Perouse's work (Perouse, 2011) about the settlement was utilized. Afterwards, interviews with HDPTC-KIPTAS officers and architectural projects of the settlement were conducted. Then, with the permission of settlement administration, photographs were taken and everyday life was observed at different times of the day. While in-depth interviews were made with women in selected housing, the everyday life of housing and lifestyles of families and social groups who live in the housing were observed. The transformations in daily life were observed while activities and events in everyday life in integrated housing space were affected by lifestyles. The first chapter of the field research was a pilot research which was made on the whole settlement. It was found out that the middle-class householders of Stage 1 had been living in the settlement for nearly 17 years. It is known that the transformation of everyday life in city affects middle income class mostly. This is the reason why Stage-I was found suitable for the field research. For observing the everyday life in the research area, research used in-depth interviews with women householders in house meetings. The interviews were continued by going to the houses of the women who had been newly met by the researchers. These interviews were made over three different time periods during the weekdays: morning, lunch-time and evening for the conformity of women householders. In the interviews with women householders, the main questions were based on finding the

answers of: what (activity), where (space), how (experience), when (time), how often and with whom. The everyday stories of women householders were noted with the help of these interviews.

The data which were gathered by the interviewees were grouped by the ideas of women householders about housing and its environment; and their activities in their homes and related environment. The activity groups could be named as: everyday actions in the house and surroundings, personal actions, housework, house keeping and management, social interaction like meeting with neighbors, friends or relatives, taking care of children and shopping.

Most of the interviewed (% 65) women in the Basaksehir Settlement think that they rose to a higher class in the meaning of lifestyle or social status because they had moved here from squatter settlements in or near Istanbul's city center. In the context of lifestyle, it is suitable to divide interviewed women householders into four groups. These are: parents of primary school age children, parents of high school or university student children, single women, older than 50 retired women. If an interviewee's general social life is evaluated, it can be seen that most of the women in the settlement keep their vernacular living habits in and out of the house, but there are also woman interviewees who participate in modern life in and out of their homes and have consumption activities. In addition, it has been observed that some of the interviewee are living in the same settlement with their relatives, such as their mothers, mother-in-laws, and sisters. After the interviews, it could be said that social network activity is a very central part of the everyday life of women householders, and that long time neighborliness are very crucial for social relations. Women meet with each other inside and out of their homes (Kuru, 2015).

Most of the interviews show that the spare-time activities of the women interviewees were very limited in their variety. The women specify that their spare-time such as sports, meetings with neighbors and relatives, cooking, needlework, watching TV and other doings specify them as technological activities such as internet or using smartphones. It has been observed that most of the time their spare-time activity is meeting with neighbors, and some of those meetings were actually religious activities. It could be said that cultural activities such as going to the cinema or theater are not so typical of the everyday life of women householders (Kuru,2015).

Even though the more recent buying or renting in Basaksehir Stage-I have inconsiderably changed the social structure, it could be said that it is a homogenous social structure in which most of the women are housewives. It has been observed that most of the women do not use the facilities outside of the settlement. They mostly stay in it. Parallel to this, only a few outsiders visit the settlement. In this perspective, it is nearly a closed society settlement that has mostly no relation with the outside. In Stage-I, the open spaces in the settlement are primary human relation spaces. In these places, the loneliness feeling which could be sensed in other parts of the settlement lessens and the livability seems to be rise. Especially, the walking opportunity of everyday life inside of the settlement creates evidence of a vernacular Turkish Mahalle (neighborhood) culture.

Keywords: *Everyday life, dwelling, Istanbul, KIPTAS, Basaksehir Settlement*

REFERENCES

Kuru,R. (2015).İstanbul'da Toplu Konut Alanlarında Gündelik Yaşamın Mekan Üzerinden Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Lefebvre, H. (1998). Modern Dünyada Gündelik Hayat (Çev: I. Gürbüz), Metis Yayıncılık, İstanbul.

Perouse, L., F. (2010). "İstanbul Çeperlerinde Yeni Bir "Kentsel Kimlik" Yaratma Çabası: Yerel Adil Düzen'den Globalleşen Piyasa Arayışlarına Bahçeşehir Hikayesi (1995-2007)", Der: H.T., Yıldız, A., Eyüce, Kent, Kültür ve Konut, IAPS-CSBE Network Kültür ve Mekan Toplantıları Birinci Ulusal Sempozyum, Uğur Yayıncılık, İstanbul.

Perouse, L., F. (2011). İstanbul'la Yüzleşme Denemeleri: Çeperler, Hareketlilik ve Kentsel Bellek, İletişim Yayınları, İstanbul.

Tekeli, İ. (2010). Gündelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.